ബജറ്റ് 2026-2027

കേന്ദ്ര ധനകാര്യ മന്ത്രി

ശ്രീമതി നിർമല സീതാരാമ**ന്റെ**

ബജറ്റ് പ്രസംഗം

ഫെബ്രുവരി 1, 2026

ഉള്ളടക്കം

പേജ് നം.

- ആമുഖം 1

ഭാഗം - എ

- യുവശക്തിയും 3 കർത്തവ്യങ്ങളും 3
- പരിഷ്കരണ വേഗത 4
- ഒന്നാം കർത്തവ്യം: സാമ്പത്തിക വളർച്ച ത്വരിതപ്പെടുത്തുന്നതിനും നിലനിർത്തുന്നതിനും 4
- രണ്ടാം കർത്തവ്യം: അഭിലാഷങ്ങൾ നിറവേറ്റുന്നതിനും ശേഷി വർദ്ധിപ്പിക്കുന്നതിനും 13
- മൂന്നാം കർത്തവ്യം: സബ്കാ സാത്ത്, സബ്കാ വികാസ് 19
- 16-ാം ധനകാര്യ കമ്മീഷൻ 23
- ധനക്കമ്മി നിയന്ത്രണം (Fiscal Consolidation) 23

ഭാഗം - ബി

- നേരിട്ടുള്ള നികുതികൾ (Direct Taxes) 25
- പരോക്ഷ നികുതികൾ (Indirect Taxes) 32

ബജറ്റ് 2026-2027

കേന്ദ്ര ധനമന്ത്രി

നിർമല സീതാരാമ**ന്റെ**

പ്രസംഗം

ഫെബ്രുവരി 1, 2026

ബഹുമാനപ്പെട്ട സ്പീക്കർ,

മാഘ പൗർണ്ണമിയുടെയും ഗുരു രവിദാസിന്റെ ജന്മവാർഷികത്തിന്റെയും ഈ പവിത്രമായ വേളയിൽ, 2026-2027 വർഷത്തേക്കുള്ള ബജറ്റ് ഞാൻ അവതരിപ്പിക്കുന്നു.

ആമുഖം

1. നമ്മൾ അധികാരമേറ്റ 12 വർഷം മുൻപ് മുതൽ, ഇന്ത്യയുടെ സാമ്പത്തിക പാത സ്ഥിരത, ധനപരമായ അച്ചടക്കം, സുസ്ഥിരമായ വളർച്ച, മിതമായ പണപ്പെരുപ്പം എന്നിവയാൽ അടയാളപ്പെടുത്തപ്പെട്ടതാണ്. അനിശ്ചിതത്വത്തിന്റെയും തടസ്സങ്ങളുടെയും കാലഘട്ടത്തിൽ പോലും നമ്മൾ ബോധപൂർവ്വം എടുത്ത തീരുമാനങ്ങളുടെ ഫലമാണിത്. ബഹുമാനപ്പെട്ട പ്രധാനമന്ത്രി മോദിയുടെ നേതൃത്വത്തിലുള്ള നമ്മുടെ സർക്കാർ, അനിശ്ചിതത്വത്തിന് മേൽ വ്യക്തമായ പ്രവർത്തനത്തെയും, വാചകക്കസർത്തുകൾക്ക് മേൽ പരിഷ്കരണങ്ങളെയും, ജനപ്രിയതയ്ക്ക് മേൽ ജനക്ഷേമത്തെയും നിർണ്ണായകമായും സ്ഥിരതയോടെയും തിരഞ്ഞെടുത്തു.

2. പൊതുനിക്ഷേപത്തിന് ശക്തമായ ഊന്നൽ നൽകിക്കൊണ്ട് തന്നെ, ദൂരവ്യാപകമായ ഘടനാപരമായ പരിഷ്കാരങ്ങളും ധനപരമായ വിവേകവും നാണയ സ്ഥിരതയും നമ്മൾ പിന്തുടർന്നു. 'ആത്മനിർഭർത'യെ (സ്വയംപര്യാപ്തത) ഒരു വഴികാട്ടിയായി നിലനിർത്തിക്കൊണ്ട്, ആഭ്യന്തര ഉൽപ്പാദന ശേഷിയും ഊർജ്ജ സുരക്ഷയും നമ്മൾ കെട്ടിപ്പടുക്കുകയും നിർണ്ണായകമായ ഇറക്കുമതി ആശ്രിതത്വം കുറയ്ക്കുകയും ചെയ്തു. അതോടൊപ്പം തന്നെ, തൊഴിലവസരങ്ങൾ സൃഷ്ടിക്കുന്നതിനും, കാർഷിക ഉൽപ്പാദനക്ഷമതയ്ക്കും, കുടുംബങ്ങളുടെ വാങ്ങൽ ശേഷി വർദ്ധിപ്പിക്കുന്ന

തിനും, എല്ലാവർക്കും സേവനങ്ങൾ ലഭ്യമാക്കുന്നതിനുമുള്ള പരിഷ്കാരങ്ങൾ നടപ്പിലാക്കിക്കൊണ്ട് ഗവൺമെന്റിന്റെ ഓരോ പ്രവർത്തനത്തിന്റെയും പ്രയോജനം പൗരന്മാർക്ക് ലഭിക്കുന്നുണ്ടെന്ന് നമ്മൾ ഉറപ്പാക്കി. ഈ നടപടികൾ ഏകദേശം 7% ഉയർന്ന വളർച്ചാ നിരക്ക് കൈവരിക്കാനും, ദാരിദ്ര്യ നിർമ്മാർജ്ജനത്തിലും നമ്മുടെ ജനങ്ങളുടെ ജീവിതനിലവാരം മെച്ചപ്പെടുത്തുന്നതിലും ഗണ്യമായ മുന്നേറ്റം നടത്താനും നമ്മെ സഹായിച്ചു.

3 വ്യാപാരവും ബഹുരാഷ്ട്ര സഹകരണവും ഭീഷണി നേരിടുന്നതും, വിഭവങ്ങളിലേക്കും വിതരണ ശൃംഖലകളിലേക്കും (supply chains) ഉള്ള പ്രവേശനം തടസ്സപ്പെടുന്നതുമായ ഒരു ബാഹ്യ സാഹചര്യത്തെയാണ് ഇന്ന് നാം അഭിമുഖീകരിക്കുന്നത്. പുതിയ സാങ്കേതികവിദ്യകൾ ഉൽപ്പാദന രീതികളെ മാറ്റിമറിക്കുമ്പോൾ തന്നെ ജലം, ഊർജ്ജം, നിർണ്ണായക ധാതുക്കൾ എന്നിവയുടെ ആവശ്യകത കുത്തനെ വർദ്ധിപ്പിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു.

3. 'വികസിത് ഭാരതം' എന്ന ലക്ഷ്യത്തിലേക്ക് ലക്ഷ്യബോധത്തെയും എല്ലാവരെയും ഉൾക്കൊള്ളുന്ന വികസനത്തെയും സമന്വയിപ്പിച്ചുകൊണ്ട് ഇന്ത്യ ആത്മവിശ്വാസത്തോടെയുള്ള ചുവടുകൾ തുടരും. വളരുന്ന സമ്പദ്‌വ്യവസ്ഥ എന്ന നിലയിൽ വികസിച്ചുവരുന്ന വ്യാപാര-മൂലധന ആവശ്യങ്ങളുള്ളതിനാൽ, കൂടുതൽ കയറ്റുമതി നടത്തിയും സുസ്ഥിരമായ ദീർഘകാല നിക്ഷേപങ്ങളെ ആകർഷിച്ചുകൊണ്ടും ആഗോള വിപണികളുമായി ഇന്ത്യ ആഴത്തിൽ സംയോജിക്കപ്പെട്ടിരിക്കണം.

ഭാഗം എ

4. ഭാഗം A ആരംഭിക്കുമ്പോൾ, ലോകത്തിലെ ഏറ്റവും വലിയ സമ്പദ്‌വ്യവസ്ഥകളിലൊന്നായി മാറുന്നതിനായുള്ള നമ്മുടെ യാത്രയിൽ ഞങ്ങളോടൊപ്പം ഉറച്ചുനിന്ന ജനങ്ങളോട് എന്റെ നന്ദി അറിയിക്കാൻ ഞാൻ ആഗ്രഹിക്കുന്നു.

5. വളർച്ചയുടെ ഗുണഫലങ്ങൾ ഓരോ കർഷകനിലേക്കും, പട്ടികജാതി-പട്ടികവർഗ്ഗ വിഭാഗങ്ങളിലേക്കും, നാടോടികളിലേക്കും, യുവാക്കളിലേക്കും, പാവപ്പെട്ടവരിലേക്കും, സ്ത്രീകളിലേക്കും എത്തുന്നുവെന്ന് ഉറപ്പാക്കിക്കൊണ്ട് ആഗ്രഹങ്ങളെ നേട്ടങ്ങളായും ശേഷിയെ പ്രകടനമായും മാറ്റുകയാണ് ഞങ്ങളുടെ ലക്ഷ്യം.

7.' വികസിത് ഭാരത് യംഗ് ലീഡേഴ്സ് ഡയലോഗ് 2026'-ൽ നിരവധി നൂതനമായ ആശയങ്ങൾ നമ്മുടെ പ്രധാനമന്ത്രിയുമായി പങ്കുവെക്കപ്പെട്ടു. ഈ ബജറ്റിലെ പല നിർദ്ദേശങ്ങൾക്കും അവ പ്രചോദനമായിട്ടുണ്ട്. ഇത് ഈ ബജറ്റിനെ സവിശേഷമായ ഒരു 'യുവശക്തി' അധിഷ്ഠിത ബജറ്റാക്കി മാറ്റുന്നു.

8. പാവപ്പെട്ടവർക്കും അടിച്ചമർത്തപ്പെട്ടവർക്കും പാർശ്വവൽക്കരിക്കപ്പെട്ട വർക്കും വേണ്ടി നിലകൊള്ളുക എന്നതാണ് നമ്മുടെ സർക്കാരിന്റെ 'സങ്കൽപ്പം'. ഈ സങ്കൽപ്പം നിറവേറ്റുന്നതിനായി, 'കർത്തവ്യ ഭവനിലിരുന്ന്' തയ്യാറാക്കിയ ആദ്യത്തെ ബജറ്റ് എന്ന നിലയിൽ, മൂന്ന് കർത്തവ്യങ്ങളിൽ നിന്നാണ് ഞങ്ങൾ പ്രചോദനം ഉൾക്കൊള്ളുന്നത്:

9. വിപണിയിലെ ചാഞ്ചാട്ടങ്ങൾക്കെതിരെ പ്രതിരോധശേഷി വളർത്തി യെടുക്കുന്നതിലൂടെയും, ഉൽപ്പാദനക്ഷമതയും മത്സരക്ഷമതയും വർദ്ധിപ്പിച്ചുകൊണ്ട് സാമ്പത്തിക വളർച്ച ത്വരിതപ്പെടുത്തുകയും അത് നിലനിർത്തുകയും ചെയ്യുക എന്നതാണ് നമ്മുടെ ഒന്നാമത്തെ കർത്തവ്യം.

10. നമ്മുടെ ജനങ്ങളുടെ അഭിലാഷങ്ങൾ നിറവേറ്റുകയും അവരുടെ കഴിവുകൾ വർദ്ധിപ്പിക്കുകയും ചെയ്യുക വഴി, ഇന്ത്യയുടെ ഐശ്വര്യത്തിലേക്കുള്ള പാതയിൽ അവരെ ശക്തരായ പങ്കാളികളാക്കുക എന്നതാണ് നമ്മുടെ രണ്ടാമത്തെ കർത്തവ്യം.

11. 'സബ്കാ സാഥ്, സബ്കാ വികാസ്' എന്ന നമ്മുടെ കാഴ്ചപ്പാടിന് അനുസൃത മായി, ഓരോ കുടുംബത്തിനും സമൂഹത്തിനും മേഖലയ്ക്കും വിഭവങ്ങൾ, സൗകര്യങ്ങൾ, അർത്ഥവത്തായ പങ്കാളിത്തത്തിനുള്ള അവസരങ്ങൾ എന്നിവ ലഭ്യമാണെന്ന് ഉറപ്പാക്കുക എന്നതാണ് നമ്മുടെ മൂന്നാമത്തെ കർത്തവ്യം.

12. ഈ മൂന്ന് തലങ്ങളിലുള്ള സമീപനത്തിന് അനുകൂലമായ ഒരു സാഹചര്യം ആവശ്യമാണ്. ഇതിനായി ഒന്നാമതായി വേണ്ടത്, തുടർച്ച യായതും കാലാനുസൃതവും ദീർഘവീക്ഷണത്തോടുള്ളതുമായ ഘടനാപരമായ പരിഷ്കാരങ്ങളുടെ വേഗത നിലനിർത്തുക എന്നതാണ്. രണ്ടാമതായി, സമ്പാദ്യം സമാഹരിക്കുന്നതിനും മൂലധനം കാര്യക്ഷമമായി വിനിയോഗിക്കുന്നതിനും അപകടസാധ്യതകൾ കൈകാര്യം ചെയ്യുന്നതിനും ശക്തവും സുസ്ഥിരവുമായ ഒരു സാമ്പത്തിക മേഖല അത്യന്താപേക്ഷിതമാണ്. മൂന്നാമതായി, ആർട്ടിഫിഷ്യൽ ഇന്റലിജൻസ് (AI) ഉൾപ്പെടെയുള്ള അത്യാധുനിക സാങ്കേതികവിദ്യകൾ മെച്ചപ്പെട്ട ഭരണനിർവ്വഹണത്തിനുള്ള ചാലകശക്തിയായി പ്രവർത്തിക്കും.

വേഗതയാർന്ന പരിഷ്കാരങ്ങൾ (Reform Express)

13. തൊഴിലവസരങ്ങൾ സൃഷ്ടിക്കുന്നതിനും ഉൽപ്പാദനക്ഷമത വർദ്ധിപ്പിക്കുന്നതിനും വളർച്ച ത്വരിതപ്പെടുത്തുന്നതിനുമായി നമ്മുടെ സർക്കാർ സമഗ്രമായ സാമ്പത്തിക പരിഷ്കാരങ്ങൾ നടപ്പിലാക്കിയിട്ടുണ്ട്. 2025-

ലെ സ്വാതന്ത്ര്യദിനത്തിൽ പ്രധാനമന്ത്രി നടത്തിയ പ്രഖ്യാപനത്തിന് ശേഷം, 350-ലധികം പരിഷ്കാരങ്ങൾ നടപ്പിലാക്കിക്കഴിഞ്ഞു. ജി.എസ്.ടി (GST) ലഘൂകരണം, ലേബർ കോഡുകളുടെ വിജ്ഞാപനം, നിർബന്ധിത ഗുണനിലവാര നിയന്ത്രണ ഉത്തരവുകളുടെ (Quality Control Orders) യുക്തിസഹമായ പരിഷ്കരണം എന്നിവ ഇതിൽ ഉൾപ്പെടുന്നു. ഇതിനായി ഉന്നതതല സമിതികൾ രൂപീകരിച്ചിട്ടുണ്ട്; അതോടൊപ്പം തന്നെ, നിയന്ത്രണങ്ങൾ ഒഴിവാക്കുന്നതിനും പാലിക്കേണ്ട നിയമപരമായ നടപടികളുടെ (compliance requirements) ഭാരം കുറയ്ക്കുന്നതിനും കേന്ദ്ര സർക്കാർ സംസ്ഥാന സർക്കാരുകളുമായി ചേർന്ന് പ്രവർത്തിക്കുന്നു.

14. 'റിഫോം എക്സ്പ്രസ്' അതിന്റെ ശരിയായ പാതയിലാണ്. നമ്മുടെ കർത്തവ്യങ്ങൾ നിറവേറ്റാൻ സഹായിക്കുന്നതിനായി അത് അതേ വേഗതയിൽ തന്നെ മുന്നോട്ട് പോകും.

പ്രത്യേക നിർദ്ദേശങ്ങളിലേക്ക് ഞാൻ കടക്കുന്നു:

15. സാമ്പത്തിക വളർച്ച ത്വരിതപ്പെടുത്തുന്നതിനും നിലനിർത്തുന്നതിനുമുള്ള നമ്മുടെ ഒന്നാമത്തെ കർത്തവ്യത്തിന് കീഴിൽ, ആറ് മേഖലകളിൽ ഇടപെടലുകൾ നടത്താൻ ഞാൻ നിർദ്ദേശിക്കുന്നു: i) 7 തന്ത്രപ്രധാനവും അത്യാധുനികവുമായ (frontier) മേഖലകളിൽ ഉൽപ്പാദനം വർദ്ധിപ്പിക്കുക. ii) പാരമ്പര്യ വ്യവസായ മേഖലകളെ പുനരുജ്ജീവിപ്പിക്കുക. iii) "ചാമ്പ്യൻ എം.എസ്.എം.ഇ-കൾ" (MSMEs) സൃഷ്ടിക്കുക. iv) അടിസ്ഥാന സൗകര്യ വികസനത്തിന് ശക്തമായ ഉത്തേജനം നൽകുക. v) ദീർഘകാല ഊർജ്ജ സുരക്ഷയും സ്ഥിരതയും ഉറപ്പാക്കുക. vi) നഗര സാമ്പത്തിക മേഖലകൾ (City Economic Regions) വികസിപ്പിക്കുക.

തന്ത്രപ്രധാനവും അത്യാധുനികവുമായ മേഖലകളിൽ ഉൽപ്പാദനം വർദ്ധിപ്പിക്കൽ :

16. ബയോഫാർമ ശക്തി (Biopharma SHAKTI - Strategy for Healthcare Advancement through Knowledge, Technology and Innovation): ഇന്ത്യയിലെ രോഗാവസ്ഥകൾ പ്രമേഹം, കാൻസർ, ഓട്ടോ ഇമ്മ്യൂൺ രോഗങ്ങൾ തുടങ്ങിയ പകർച്ചേതരവ്യാധികളിലേക്ക് മാറുന്നതായി കാണപ്പെടുന്നു. കുറഞ്ഞ ചെലവിൽ ആയുർദൈർഘ്യവും ജീവിതനിലവാരവും ഉറപ്പാക്കുന്നതിൽ ബയോളജിക് മരുന്നുകൾക്ക് പ്രധാന പങ്കുണ്ട്. ഇന്ത്യയെ ഒരു ആഗോള ബയോഫാർമ ഉൽപ്പാദന കേന്ദ്രമായി വികസിപ്പിക്കുന്നതിന്, അടുത്ത 5 വർഷത്തേക്ക് 10,000 കോടി രൂപ വകയിരുത്തിക്കൊണ്ട് 'ബയോഫാർമ ശക്തി' പദ്ധതി ഞാൻ നിർദ്ദേശിക്കുന്നു. ബയോളജിക്സ്, ബയോസിമിലറുകൾ എന്നിവയുടെ ആഭ്യന്തര ഉൽപ്പാദനത്തിനുള്ള സാഹചര്യം ഇത് ഒരുക്കും. ഈ

തന്ത്രത്തിന്റെ ഭാഗമായി 3 പുതിയ നാഷണൽ ഇൻസ്റ്റിറ്റ്യൂട്ട് ഓഫ് ഫാർമസ്യൂട്ടിക്കൽ എഡ്യൂക്കേഷൻ ആൻഡ് റിസർച്ച് (NIPER) സ്ഥാപിക്കുകയും നിലവിലുള്ള 7 എണ്ണം നവീകരിക്കുകയും ചെയ്യും. കൂടാതെ, 1000-ലധികം അംഗീകൃത ക്ലിനിക്കൽ ട്രയൽ സൈറ്റുകളുടെ ഒരു ശൃംഖലയും ഇത് സൃഷ്ടിക്കും. പ്രത്യേക സയന്റിഫിക് റിവ്യൂ കേഡറും വിദഗ്ദ്ധരും വഴി സെൻട്രൽ ഡ്രഗ്സ് സ്റ്റാൻഡേർഡ് കൺട്രോൾ ഓർഗനൈസേഷനെ ആഗോള നിലവാരത്തിലേക്ക് ഉയർത്താനും ഞങ്ങൾ നിർദ്ദേശിക്കുന്നു.

17. ഇന്ത്യ സെമികണ്ടക്ടർ മിഷൻ (ISM) 2.0: ഐ.എസ്.എം 1.0 ഇന്ത്യയുടെ സെമികണ്ടക്ടർ മേഖലയിലെ ശേഷി വർദ്ധിപ്പിച്ചു. ഇതിന്റെ തുടർച്ചയായി, ഉപകരണങ്ങളും അസംസ്കൃത വസ്തുക്കളും നിർമ്മിക്കുന്നതിനും, പൂർണ്ണമായ ഇന്ത്യൻ ഐ.പി (IP) രൂപകൽപ്പന ചെയ്യുന്നതിനും, വിതരണ ശൃംഖലകൾ ശക്തിപ്പെടുത്തുന്നതിനുമായി ഞങ്ങൾ 'ഐ.എസ്.എം 2.0' (ISM 2.0) ആരംഭിക്കും. സാങ്കേതികവിദ്യയും വിദഗ്ദ്ധ തൊഴിലാളികളെയും വികസിപ്പിക്കുന്നതിന് വ്യവസായ നയിക്കുന്ന ഗവേഷണ-പരിശീലന കേന്ദ്രങ്ങളിലും ഞങ്ങൾ ശ്രദ്ധ കേന്ദ്രീകരിക്കും.

18. ഇലക്ട്രോണിക്സ് കംപോണന്റ്സ് മാനുഫാക്ചറിംഗ് സ്കീം: 2025 ഏപ്രിലിൽ 22,919 കോടി രൂപ വകയിരുത്തി ആരംഭിച്ച ഈ പദ്ധതിയിൽ ഇതിനോടകം തന്നെ ലക്ഷ്യമിട്ടതിന്റെ ഇരട്ടി നിക്ഷേപ വാഗ്ദാനങ്ങൾ ലഭിച്ചിട്ടുണ്ട്. ഈ മുന്നേറ്റം പ്രയോജനപ്പെടുത്തുന്നതിനായി പദ്ധതി വിഹിതം 40,000 കോടി രൂപയായി ഉയർത്താൻ ഞങ്ങൾ നിർദ്ദേശിക്കുന്നു.

19 **അപൂർവ്വ ധാതുക്കൾ** (Rare Earth Permanent Magnets): അപൂർവ്വ ധാതു കാന്തങ്ങൾക്കായുള്ള പദ്ധതി 2025 നവംബറിൽ ആരംഭിച്ചിരുന്നു. ഖനനം, സംസ്കരണം, ഗവേഷണം, ഉൽപ്പാദനം എന്നിവ പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കുന്നതിനായി ധാതുസമ്പന്നമായ സംസ്ഥാനങ്ങളായ ഒഡീഷ, കേരളം, ആന്ധ്രാപ്രദേശ്, തമിഴ്നാട് എന്നിവിടങ്ങളിൽ പ്രത്യേക 'റെയർ എർത്ത് കോറിഡോറുകൾ' (Rare Earth Corridors) സ്ഥാപിക്കാൻ പിന്തുണ നൽകാൻ ഞങ്ങൾ ഇപ്പോൾ നിർദ്ദേശിക്കുന്നു.

20. കെമിക്കൽ പാർക്കുകൾ: ആഭ്യന്തര രാസവസ്തു ഉൽപ്പാദനം വർദ്ധിപ്പിക്കുന്നതിനും ഇറക്കുമതി ആശ്രിതത്വം കുറയ്ക്കുന്നതിനുമായി, ക്ലസ്റ്റർ അധിഷ്ഠിത 'പ്ലഗ്-ആൻഡ്-പ്ലേ' മാതൃകയിൽ 3 പ്രത്യേക കെമിക്കൽ പാർക്കുകൾ സ്ഥാപിക്കുന്നതിന് സംസ്ഥാനങ്ങളെ സഹായിക്കുന്ന ഒരു പദ്ധതി ഞങ്ങൾ ആരംഭിക്കും.

21. വിവിധ മേഖലകളിലെ ഉൽപ്പാദനക്ഷമതയും ഗുണമേന്മയും നിർണ്ണയിക്കുന്നത് ശക്തമായ മൂലധന ഉപകരണ (Capital Goods) ശേഷിയാണ്. ഈ ശേഷി കെട്ടിപ്പടുക്കുന്നതിനായി ഞാൻ താഴെ പറയുന്നവ നിർദ്ദേശിക്കുന്നു:

(എ) ഹൈ-ടെക് ടൂൾ റൂമുകൾ: ഉയർന്ന കൃത്യതയുള്ള ഘടകങ്ങൾ പ്രാദേശികമായി രൂപകൽപ്പന ചെയ്യാനും പരിശോധിക്കാനും കുറഞ്ഞ ചിലവിൽ വൻതോതിൽ നിർമ്മിക്കാനുമായി ഡിജിറ്റൽ സൗകര്യങ്ങളോടു കൂടിയ രണ്ട് ഓട്ടോമേറ്റഡ് സർവീസ് ബ്യൂറോകൾ പൊതുമേഖലാ സ്ഥാപനങ്ങൾ (CPSEs) വഴി സ്ഥാപിക്കും.

(ബി) കൺസ്ട്രക്ഷൻ ആൻഡ് ഇൻഫ്രാസ്ട്രക്ചർ എക്യുപ്മെന്റ് (CIE) പദ്ധതി: ഉയർന്ന മൂല്യമുള്ളതും സാങ്കേതികമായി പുരോഗതി പ്രാപിച്ചതുമായ നിർമ്മാണ ഉപകരണങ്ങളുടെ ആഭ്യന്തര ഉൽപ്പാദനം ശക്തിപ്പെടുത്തുന്ന തിനായി ഒരു പുതിയ പദ്ധതി അവതരിപ്പിക്കും. ബഹുനില കെട്ടിടങ്ങളിലെ ലിഫ്റ്റുകൾ, ചെറുതും വലുതുമായ അഗ്നിശമന ഉപകരണങ്ങൾ, മെട്രോകൾക്കും ഉയർന്ന മലയോര പാതകൾക്കുമായുള്ള ടണൽ ബോറിംഗ് മെഷീനുകൾ എന്നിവ ഇതിൽ ഉൾപ്പെടുന്നു.

(സി) കണ്ടെയ്നർ നിർമ്മാണ പദ്ധതി: ആഗോളതലത്തിൽ മത്സരക്ഷമതയുള്ള ഒരു കണ്ടെയ്നർ നിർമ്മാണ ആവാസവ്യവസ്ഥ സൃഷ്ടിക്കുന്നതിനായി 5 വർഷത്തേക്ക് 10,000 കോടി രൂപയുടെ ബജറ്റ് വിഹിതം ഞാൻ നിർദ്ദേശിക്കുന്നു.

22. തൊഴിൽസാധ്യത ഏറെയുള്ള വസ്ത്രനിർമ്മാണ (Textile) മേഖലയ്ക്കായി 5 ഉപവിഭാഗങ്ങളുള്ള ഒരു സംയോജിത പരിപാടി ഞാൻ നിർദ്ദേശിക്കുന്നു:

(എ) നാഷണൽ ഫൈബർ സ്കീം: സിൽക്ക്, കമ്പിളി, ചണം തുടങ്ങിയ പ്രകൃതിദത്ത നാരുകളിലും, മനുഷ്യനിർമ്മിത നാരുകളിലും, പുത്തൻ തലമുറ നാരുകളിലും സ്വയംപര്യാപ്തത കൈവരിക്കുന്നതിന്.

(ബി) ടെക്സ്റ്റൈൽ എക്സ്പാൻഷൻ ആൻഡ് എംപ്ലോയ്മെന്റ് സ്കീം: യന്ത്രങ്ങൾക്കും സാങ്കേതിക വിദ്യകൾക്കുമുള്ള മൂലധന സഹായത്തിലൂടെയും, പൊതുവായ ടെസ്റ്റിംഗ്-സർട്ടിഫിക്കേഷൻ കേന്ദ്രങ്ങൾ സ്ഥാപിച്ചും പരമ്പരാഗത ക്ലസ്റ്ററുകളെ നവീകരിക്കുന്നതിന്.

(സി) നാഷണൽ ഹാൻഡ്‌ലൂം ആൻഡ് ഹാൻഡിക്രാഫ്റ്റ് പ്രോഗ്രാം: നിലവിലുള്ള പദ്ധതികളെ ഏകോപിപ്പിക്കുകയും നെയ്ത്തുകാർക്കും കരകൗശല തൊഴിലാളികൾക്കും കൃത്യമായ പിന്തുണ ഉറപ്പാക്കുകയും ചെയ്യുന്നതിന്.

(ഡി) ടെക്സ്-എക്കോ (Tex-Eco) ഇനിഷ്യേറ്റീവ്: ആഗോളതലത്തിൽ മത്സരക്ഷമതയുള്ളതും പരിസ്ഥിതി സൗഹൃദവുമായ തുണിത്തരങ്ങളും വസ്ത്രങ്ങളും പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കുന്നതിന്.

(ഇ) സമർത്ഥ് 2.0 (Samarth 2.0): വ്യവസായ സ്ഥാപനങ്ങളുമായും വിദ്യാഭ്യാസ സ്ഥാപനങ്ങളുമായും സഹകരിച്ച് വസ്ത്രനിർമ്മാണ മേഖലയിലെ നൈപുണ്യ വികസന സംവിധാനം ആധുനികവൽക്കരിക്കുന്നതിന്.

23. കൂടാതെ, ചലഞ്ച് മോഡിൽ (മത്സരാധിഷ്ഠിത രീതിയിൽ) മെഗാ ടെക്സ്റ്റൈൽ പാർക്കുകൾ സ്ഥാപിക്കാൻ ഞാൻ നിർദ്ദേശിക്കുന്നു. സാങ്കേതിക തുണിത്തരങ്ങളുടെ (Technical Textiles) മൂല്യവർദ്ധനവിന് ഇവ പ്രത്യേക ഊന്നൽ നൽകും.

24. ഖാദി, കൈത്തറി, കരകൗശല മേഖലകളെ ശക്തിപ്പെടുത്തുന്നതിനായി മഹാത്മാഗാന്ധി ഗ്രാം സ്വരാജ് പദ്ധതി ആരംഭിക്കാൻ ഞാൻ നിർദ്ദേശിക്കുന്നു. ആഗോള വിപണി ബന്ധങ്ങൾ സ്ഥാപിക്കുന്നതിനും ബ്രാൻഡിംഗിനും ഇത് സഹായിക്കും. പരിശീലനം, നൈപുണ്യ വികസനം, ഉൽപ്പാദന രീതികളുടെ ഗുണനിലവാരം എന്നിവയെ ഇത് ലഘൂകരിക്കുകയും പിന്തുണയ്ക്കുകയും ചെയ്യും. നമ്മുടെ നെയ്ത്തുകാർക്കും, ഗ്രാമീണ വ്യവസായങ്ങൾക്കും, 'ഒരു ജില്ല ഒരു ഉൽപ്പന്നം' (ODOP) പദ്ധതിക്കും, ഗ്രാമീണ യുവാക്കൾക്കും ഇതിന്റെ പ്രയോജനം ലഭിക്കും.

25. ഉയർന്ന ഗുണനിലവാരമുള്ളതും കുറഞ്ഞ ചിലവിലുള്ളതുമായ സ്പോർട്സ് ഉൽപ്പന്നങ്ങളുടെ ആഗോള കേന്ദ്രമായി മാറാൻ ഇന്ത്യയ്ക്ക് വലിയ സാധ്യതയുണ്ട്. കായിക ഉപകരണങ്ങളുടെ രൂപകൽപ്പനയിലും മെറ്റീരിയൽ സയൻസിലും ഉൽപ്പാദനം, ഗവേഷണം, നവീകരണം എന്നിവ പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കുന്നതിനുമായി സ്പോർട്സ് ഉൽപ്പന്നങ്ങൾക്കായി ഒരു പ്രത്യേക പദ്ധതി ഞാൻ നിർദ്ദേശിക്കുന്നു.

പാരമ്പര്യ വ്യവസായ ക്ലസ്റ്ററുകളുടെ പുനരുജ്ജീവനം (Rejuvenation of Legacy of Industrial Clusters)

26. അടിസ്ഥാന സൗകര്യ വികസനത്തിലൂടെയും സാങ്കേതിക വിദ്യ നവീകരിക്കുന്നതിലൂടെയും 200 പാരമ്പര്യ വ്യവസായ ക്ലസ്റ്ററുകളുടെ (Legacy Industrial Clusters) കാര്യക്ഷമതയും മത്സരക്ഷമതയും വർദ്ധിപ്പിക്കുന്നതിനായി ഒരു പദ്ധതി അവതരിപ്പിക്കാൻ ഞാൻ നിർദ്ദേശിക്കുന്നു.

ചാമ്പ്യൻ എം.എസ്.എം.ഇ-കൾ" (Champion MSMEs) സൃഷ്ടിക്കലും മൈക്രോ എന്റർപ്രൈസസിനുള്ള പിന്തുണയും:

27. എം.എസ്.എം.ഇ-കൾ (MSMEs) വളർച്ചയുടെ നിർണ്ണായക യന്ത്രമാണെന്ന് തിരിച്ചറിഞ്ഞുകൊണ്ട്, അവയെ 'ചാമ്പ്യന്മാരായി' വളരാൻ സഹായിക്കുന്നതിന് മൂന്ന് തലങ്ങളിലുള്ള ഒരു സമീപനം ഞാൻ നിർദ്ദേശിക്കുന്നു:

ഇക്വിറ്റി പിന്തുണ (മൂലധന പിന്തുണ ,Equity Support)

28. തിരഞ്ഞെടുക്കപ്പെട്ട മാനദണ്ഡങ്ങൾ അടിസ്ഥാനമാക്കി ഭാവിയിലെ 'ചാമ്പ്യന്മാരെ' സൃഷ്ടിക്കുന്നതിനും സംരംഭങ്ങളെ പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കുന്നതിനുമായി 10,000 കോടി രൂപയുടെ പ്രത്യേക SME ഗ്രോത്ത് ഫണ്ട് രൂപീകരിക്കാൻ ഞാൻ നിർദ്ദേശിക്കുന്നു.

29. സൂക്ഷ്മ സംരംഭങ്ങൾക്കുള്ള പിന്തുണ തുടരുന്നതിനും അവർക്ക് റിസ്ക് ക്യാപിറ്റൽ ലഭ്യമാക്കുന്നത് ഉറപ്പാക്കുന്നതിനുമായി 2021-ൽ സ്ഥാപിച്ച സെൽഫ് റിലയന്റ് ഇന്ത്യ ഫണ്ടിന് (Self-Reliant India Fund) 2,000 കോടി രൂപയുടെ അധിക വിഹിതം കൂടി നൽകാൻ ഞാൻ നിർദ്ദേശിക്കുന്നു.

ലിക്വിഡിറ്റി പിന്തുണ (Liquidity Support)

30. TReDS (ട്രേഡ് റിസീവബിൾസ് ഡിസ്കൗണ്ടിംഗ് സിസ്റ്റം) വഴി 7 ലക്ഷം കോടിയിലധികം രൂപ എം.എസ്.എം.ഇ-കൾക്ക് ലഭ്യമാക്കിയിട്ടുണ്ട്. ഇതിന്റെ പൂർണ്ണ സാധ്യതകൾ പ്രയോജനപ്പെടുത്തുന്നതിന് ഞാൻ 4 നടപടികൾ നിർദ്ദേശിക്കുന്നു: (i) പൊതുമേഖലാ സ്ഥാപനങ്ങൾ എം.എസ്.എം.ഇ-കളിൽ നിന്ന് നടത്തുന്ന എല്ലാ വാങ്ങലുകളുടെയും പേയ്മെന്റ് സെറ്റിൽമെന്റ് പ്ലാറ്റ്ഫോമായി TReDS നിർബന്ധമാക്കും; (ii) TReDS പ്ലാറ്റ്ഫോമിലെ ഇൻവോയ്സ്

ഡിസ്കൗണ്ടിംഗിനായി CGTMSE വഴി ഒരു ക്രെഡിറ്റ് ഗ്യാരണ്ടി സപ്പോർട്ട് മെക്കാനിസം ഏർപ്പെടുത്തും; (iii) ഗവൺമെന്റ് ഇ-മാർക്കറ്റ്പ്ലെയ്സിനെ (GeM) TReDS-മായി ബന്ധിപ്പിക്കും, ഇത് സർക്കാർ വാങ്ങലുകളെക്കുറിച്ചുള്ള വിവരങ്ങൾ ധനകാര്യ സ്ഥാപനങ്ങൾക്ക് ലഭ്യമാക്കാനും വേഗത്തിലും കുറഞ്ഞ ചിലവിലും വായ്പ ലഭിക്കാനും സഹായിക്കും; (iv) TReDS റിസീവബിൾസിനെ 'അസറ്റ് ബാക്ക്ഡ് സെക്യൂരിറ്റീസ്' (Asset-backed securities) ആയി അവതരിപ്പിക്കും. ഇത് ഒരു സെക്കൻഡറി മാർക്കറ്റ് വികസിപ്പിക്കാനും പണലഭ്യത വർദ്ധിപ്പിക്കാനും ഇടപാടുകൾ സുഗമമാക്കാനും സഹായിക്കും.

പ്രൊഫഷണൽ പിന്തുണ (Professional Support)

31. ടയർ-2, ടയർ-3 നഗരങ്ങളിൽ 'കോർപ്പറേറ്റ് മിത്ര' (Corporate Mitras) എന്ന പേരിൽ ഒരു പ്രൊഫഷണൽ വിഭാഗത്തെ രൂപപ്പെടുത്തിയെടുക്കുന്നതിന് ICAI, ICSI, ICMAI തുടങ്ങിയ പ്രൊഫഷണൽ സ്ഥാപനങ്ങളെ സർക്കാർ സഹായിക്കും. ഇതിനായി ഹ്രസ്വകാല കോഴ്സുകളും പ്രായോഗിക ഉപകരണങ്ങളും അവർ രൂപകൽപ്പന ചെയ്യും. ഈ അംഗീകൃത പാരാ-പ്രൊഫഷണലുകൾ എം.എസ്.എം.ഇ-കളെ കുറഞ്ഞ ചിലവിൽ നിയമപരമായ ബാധ്യതകൾ (compliance requirements) നിറവേറ്റാൻ സഹായിക്കും.

അടിസ്ഥാന സൗകര്യ വികസനം (Infrastructure)

32. കഴിഞ്ഞ ദശകത്തിൽ, ഇൻഫ്രാസ്ട്രക്ചർ ഇൻവെസ്റ്റ്മെന്റ് ട്രസ്റ്റുകൾ (InVITs), റിയൽ എസ്റ്റേറ്റ് ഇൻവെസ്റ്റ്മെന്റ് ട്രസ്റ്റുകൾ (REITs) തുടങ്ങിയ പുതിയ ധനകാര്യ മാർഗ്ഗങ്ങളിലൂടെയും NIIF, NABFID തുടങ്ങിയ സ്ഥാപനങ്ങളിലൂടെയും പൊതു അടിസ്ഥാന സൗകര്യങ്ങൾ വൻതോതിൽ വർദ്ധിപ്പിക്കുന്നതിന് നമ്മുടെ സർക്കാർ നിരവധി നടപടികൾ കൈക്കൊണ്ടിട്ടുണ്ട്. വളർച്ചാ കേന്ദ്രങ്ങളായി മാറിയിട്ടുള്ള 5 ലക്ഷത്തിലധികം ജനസംഖ്യയുള്ള നഗരങ്ങളിലെ (Tier II, Tier III) വികസനത്തിൽ ഞങ്ങൾ ശ്രദ്ധ കേന്ദ്രീകരിക്കുന്നത് തുടരും.

33. പൊതു മൂലധനച്ചെലവ് (Public capex), 2014-15 സാമ്പത്തിക വർഷത്തിലെ 2 ലക്ഷം കോടി രൂപയിൽ നിന്ന് 2025-26 ലെ ബജറ്റ് കണക്ക് പ്രകാരം 11.2 ലക്ഷം കോടി രൂപയായി വർദ്ധിച്ചു. 2026-27 സാമ്പത്തിക വർഷത്തിൽ ഈ മുന്നേറ്റം തുടരുന്നതിനായി ഇത് 12.2 ലക്ഷം കോടി രൂപയായി ഉയർത്താൻ ഞാൻ നിർദ്ദേശിക്കുന്നു.

34. അടിസ്ഥാന സൗകര്യ വികസനത്തിന്റെയും നിർമ്മാണത്തിന്റെയും ഘട്ടത്തിലുള്ള അപകടസാധ്യതകളെക്കുറിച്ചുള്ള സ്വകാര്യഡെവലപ്പർമാരുടെ

ആത്മവിശ്വാസം വർദ്ധിപ്പിക്കുന്നതിനായി, വായ്പ നൽകുന്നവർക്ക് ഭാഗികമായ ക്രെഡിറ്റ് ഗ്യാരണ്ടി നൽകുന്നതിനായി ഒരു ഇൻഫ്രാസ്ട്രക്ചർ റിസ്ക് ഗ്യാരണ്ടി ഫണ്ട് (Infrastructure Risk Guarantee Fund) രൂപീകരിക്കാൻ ഞാൻ നിർദ്ദേശിക്കുന്നു.

35. കഴിഞ്ഞ കുറച്ച് വർഷങ്ങളായി, ആസ്തികളിൽ നിന്ന് വരുമാനം കണ്ടെത്തുന്നതിനുള്ള (asset monetisation) വിജയകരമായ ഒരു മാർഗ്ഗമായി REIT-കൾ മാറിയിട്ടുണ്ട്. പ്രത്യേക REIT-കൾ സ്ഥാപിക്കുന്നതിലൂടെ പൊതുമേഖലാ സ്ഥാപനങ്ങളുടെ (CPSEs) റിയൽ എസ്റ്റേറ്റ് ആസ്തികളുടെ പുനരുപയോഗം ത്വരിതപ്പെടുത്താൻ ഞാൻ നിർദ്ദേശിക്കുന്നു.

36 .ചരക്ക് നീക്കം പരിസ്ഥിതി സൗഹൃദമാക്കുന്നതിന് ഞാൻ താഴെ പറയുന്നവ നിർദ്ദേശിക്കുന്നു: എ) കിഴക്ക് ദാങ്കുനിയെയും പടിഞ്ഞാറ് സൂറത്തിനെയും ബന്ധിപ്പിക്കുന്ന പുതിയ ഡെഡിക്കേറ്റഡ് ഫ്രൈറ്റ് കോറിഡോറുകൾ (Dedicated Freight Corridors) സ്ഥാപിക്കും; ബി) അടുത്ത 5 വർഷത്തിനുള്ളിൽ 20 പുതിയ ദേശീയ ജലപാതകൾ (National Waterways - NW) പ്രവർത്തനക്ഷമമാക്കും. ഇതിൽ ആദ്യമായി ഒഡീഷയിലെ NW-5 വഴി താൽച്ചർ, അംഗുൽ തുടങ്ങിയ ധാതുസമ്പന്നമായ പ്രദേശങ്ങളെയും കലിംഗ നഗർ പോലുള്ള വ്യവസായ കേന്ദ്രങ്ങളെയും പാരദീപ്, ധാമ്ര തുറമുഖങ്ങളുമായി ബന്ധിപ്പിക്കും. ഇതിനാവശ്യമായ വിദഗ്ദ്ധ തൊഴിലാളികളെ വാർത്തെടുക്കുന്നതിനായി റീജിയണൽ സെന്റർ ഓഫ് എക്സലൻസുകൾ സ്ഥാപിക്കും. കൂടാതെ, വാരണാസിയിലും പട്നയിലും ഉൾനാടൻ ജലപാതകൾക്കായി കപ്പൽ അറ്റകുറ്റപ്പണി സംവിധാനവും ഒരുക്കും; സി) ഉൾനാടൻ ജലപാതകളുടെയും തീരദേശ കപ്പൽ ഗതാഗതത്തിന്റെയും വിഹിതം 2047-ഓടെ 6 ശതമാനത്തിൽ നിന്ന് 12 ശതമാനമായി ഉയർത്തുന്നതിനായി ഒരു കോസ്റ്റൽ കാർഗോ പ്രൊമോഷൻ സ്കീം (Coastal Cargo Promotion Scheme) ആരംഭിക്കും.

37. വിദൂര പ്രദേശങ്ങളുമായുള്ള ബന്ധം മെച്ചപ്പെടുത്തുന്നതിനും ടൂറിസം പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കുന്നതിനുമായി സീപ്ലെയിനുകളുടെ (Seaplanes) ആഭ്യന്തര നിർമ്മാണത്തിന് പ്രോത്സാഹനം നൽകാൻ ഞാൻ നിർദ്ദേശിക്കുന്നു. ഇതിന്റെ പ്രവർത്തനങ്ങൾക്കായി ഒരു സീപ്ലെയിൻ വി.ജി.എഫ് (VGF) പദ്ധതിയും അവതരിപ്പിക്കും.

കാർബൺ ക്യാപ്ചർ യൂട്ടിലൈസേഷൻ ആൻഡ് സ്റ്റോറേജ് (CCUS)

38. 2025 ഡിസംബറിൽ പുറത്തിറക്കിയ രൂപരേഖയ്ക്ക് അനുസൃതമായി, ഊർജ്ജം, ഉരുക്ക്, സിമന്റ്, റിഫൈനറികൾ, രാസവസ്തുക്കൾ എന്നീ അഞ്ച്

വ്യവസായ മേഖലകളിൽ CCUS സാങ്കേതികവിദ്യകൾ വലിയ തോതിൽ നടപ്പിലാക്കും. ഇതിനായി അടുത്ത 5 വർഷത്തേക്ക് 20,000 കോടി രൂപ വകയിരുത്താൻ നിർദ്ദേശിക്കുന്നു.

നഗര സാമ്പത്തിക മേഖലകൾ (City Economic Regions - CER)

39. നഗരങ്ങളാണ് ഇന്ത്യയുടെ വളർച്ചയുടെയും പുതുമകളുടെയും അവസരങ്ങളുടെയും യന്ത്രങ്ങൾ. ആധുനിക അടിസ്ഥാന സൗകര്യങ്ങളും അടിസ്ഥാന സൗകര്യങ്ങളും ആവശ്യമായ ടയർ-2, ടയർ-3 നഗരങ്ങളിലും, തീർത്ഥാടന നഗരങ്ങളിലും (temple-towns) ഇനി ഞങ്ങൾ ശ്രദ്ധ കേന്ദ്രീകരിക്കും. നഗരങ്ങളിലെ ഓരോ സാമ്പത്തിക മേഖലകളെയും (CER) അവയുടെ പ്രത്യേക വളർച്ചാ ഘടകങ്ങളുടെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ മാപ്പ് ചെയ്തുകൊണ്ട് നഗരങ്ങളുടെ സാമ്പത്തികശേഷി വർദ്ധിപ്പിക്കാൻ ഈ ബജറ്റ് ലക്ഷ്യമിടുന്നു. പരിഷ്കരണാധിഷ്ഠിത ധനസഹായ സംവിധാനത്തിലൂടെ (reform-cum-results based financing) ഓരോ നഗര സാമ്പത്തിക മേഖലയ്ക്കും 5 വർഷത്തേക്ക് 5000 കോടി രൂപ വീതം അനുവദിക്കാൻ നിർദ്ദേശിക്കുന്നു.

40. പരിസ്ഥിതിസൗഹൃദ യാത്രാ സംവിധാനങ്ങൾ പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കുന്നതിനായി, നഗരങ്ങൾക്കിടയിൽ ഏഴ് അതിവേഗ റെയിൽ ഇടനാഴികൾ ' വികസന കണ്ണികൾ' ആയി വികസിപ്പിക്കും, അതായത് i) മുംബൈ-പൂനെ, ii) പൂനെ-ഹൈദരാബാദ്, iii) ഹൈദരാബാദ്-ബെംഗളൂരു, iv) ഹൈദരാബാദ്-ചെന്നൈ, v) ചെന്നൈ-ബെംഗളൂരു, vi) ഡൽഹി-വാരണാസി, vii) വാരണാസി-സിലിഗുരി.

സാമ്പത്തിക മേഖല

41. ഇന്ത്യൻ ബാങ്കിംഗ് മേഖല ഇന്ന് ശക്തമായ ബാലൻസ് ഷീറ്റുകൾ, ചരിത്രപരമായി ഉയർന്ന ലാഭക്ഷമത, മെച്ചപ്പെട്ട ആസ്തി ഗുണനിലവാരം, രാജ്യത്തെ 98 ശതമാനത്തിലധികം ഗ്രാമങ്ങളിലുള്ള കവറേജ് എന്നീ സവിശേഷതകൾ ഉള്ളതാണ്. ഈ ഘട്ടത്തിൽ, പരിഷ്കരണങ്ങൾ നയിക്കുന്ന ഈ മേഖലയുടെ വളർച്ചയുടെ പാതയിൽ തുടരുന്നതിന് ആവശ്യമായ നടപടികൾ ഭാവിയിലുടനീളം വിലയിരുത്താൻ ഞങ്ങൾ യോഗ്യരാണ്.

42. സാമ്പത്തിക സ്ഥിരത, സാമ്പത്തിക ഉൾപ്പെടുത്തൽ, ഉപഭോക്തൃ സംരക്ഷണം എന്നിവ ഉറപ്പാക്കിക്കൊണ്ട്, ബാങ്കിംഗ് മേഖലയെ സമഗ്രമായി അവലോകനം ചെയ്യുന്നതിനും ഇന്ത്യയുടെ അടുത്ത ഘട്ടത്തിലുള്ള വളർച്ചയുമായി അതിനെ ഏകോപിപ്പിക്കുന്നതിനുമായി 'വികസിത ഭാരതത്തി

നായുള്ള ബാങ്കിംഗ് ഉന്നതതല സമിതി' രൂപീകരിക്കാൻ ഞാൻ നിർദ്ദേശിക്കുന്നു.

43. ക്രെഡിറ്റ് വിതരണത്തിനും സാങ്കേതികവിദ്യ സ്വീകരിക്കലിനും വ്യക്തമായ ലക്ഷ്യങ്ങളോടെയാണ് വികസിത ഭാരതത്തിനായുള്ള എൻബിഎഫ്സികൾക്കായുള്ള ദർശനം രൂപപ്പെടുത്തിയിട്ടുള്ളത്. പൊതുമേഖലാ എൻബിഎഫ്സികളിൽ വ്യാപ്തി കൂട്ടുന്നതിനും കാര്യക്ഷമത മെച്ചപ്പെടുത്തുന്നതിനും ആദ്യപടിയായി, പവർ ഫിനാൻസ് കോർപ്പറേഷൻ, റൂറൽ ഇലക്ട്രിഫിക്കേഷൻ കോർപ്പറേഷൻ എന്നിവ പുനഃസംഘടിപ്പിക്കാൻ നിർദ്ദേശിക്കുന്നു.

44. ഇന്ത്യയുടെ വികസിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്ന സാമ്പത്തിക മുൻഗണനകൾക്ക് അനുസൃതമായി, വിദേശ നിക്ഷേപങ്ങൾക്കായി കൂടുതൽ സമകാലികവും ഉപയോക്തൃ-സൗഹൃദവുമായ ഒരു ചട്ടക്കൂട് സൃഷ്ടിക്കുന്നതിന് ഫോറിൻ എക്സ്ചേഞ്ച് മാനേജ്മെന്റ് (നോൺ-ഡെബ്റ്റ് ഇൻസ്ട്രുമെന്റ്സ്) നിയമങ്ങളുടെ സമഗ്രമായ അവലോകനം നിർദ്ദേശിക്കുന്നു.

കോർപ്പറേറ്റ് ബോണ്ട് മാർക്കറ്റ്

45. കോർപ്പറേറ്റ് ബോണ്ട് സൂചികകളിൽ ഫണ്ടുകളിലേക്കും ഡെറിവേറ്റീവുകളിലേക്കും അനുയോജ്യമായ പ്രവേശനമുള്ള ഒരു മാർക്കറ്റ് മേക്കിംഗ് ചട്ടക്കൂട് അവതരിപ്പിക്കാൻ ഞാൻ നിർദ്ദേശിക്കുന്നു. കോർപ്പറേറ്റ് ബോണ്ടുകളിൽ ടോട്ടൽ റിട്ടേൺ സ്വാപ്പുകൾ അവതരിപ്പിക്കാനും ഞാൻ നിർദ്ദേശിക്കുന്നു.

മുനിസിപ്പൽ ബോണ്ടുകൾ

46. വലിയ നഗരങ്ങൾ ഉയർന്ന മൂല്യമുള്ള മുനിസിപ്പൽ ബോണ്ടുകൾ പുറപ്പെടുവിക്കുന്നത് പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കുന്നതിനായി, 1000 കോടിയിൽ കൂടുതൽ മൂല്യമുള്ള ഒരു ബോണ്ട് ഇഷ്യുവിന് 100 കോടി രൂപ ഇൻസെന്റീവ് ഞാൻ നിർദ്ദേശിക്കുന്നു. 200 കോടി വരെയുള്ള വായ്പകൾക്ക് പ്രോത്സാഹനം നൽകുന്ന അമൃത് പദ്ധതിക്ക് കീഴിലുള്ള നിലവിലെ പദ്ധതി, ചെറുകിട, ഇടത്തരം പട്ടണങ്ങളെ പിന്തുണയ്ക്കുന്നത് തുടരും.

ബിസിനസ് ചെയ്യുന്നത് സുഗമമാക്കുക

47. പോർട്ട്ഫോളിയോ നിക്ഷേപ പദ്ധതി വഴി ഇന്ത്യയ്ക്ക് പുറത്ത് താമസിക്കുന്ന വ്യക്തികൾക്ക് (PROI) ലിസ്റ്റഡ് ഇന്ത്യൻ കമ്പനികളുടെ ഇക്വിറ്റികളിൽ നിക്ഷേപിക്കാൻ അനുമതി നൽകും. ഈ പദ്ധതി പ്രകാരം ഒരു

വ്യക്തിഗത PROI-യുടെ നിക്ഷേപ പരിധി 5 ൽ നിന്ന് 10% ആയി വർദ്ധിപ്പിക്കാനും നിർദ്ദേശിക്കുന്നു, മൊത്തത്തിലുള്ള നിക്ഷേപ പരിധി വ്യക്തിഗത PROI-കൾ നിലവിലെ 10% ൽ നിന്ന് 24% ആയി ഉയർത്താനും നിർദ്ദേശിക്കുന്നു.

AI ഉൾപ്പെടെ ഉയർന്നുവരുന്ന സാങ്കേതികവിദ്യകൾ

48. 21-ാം നൂറ്റാണ്ട് സാങ്കേതികവിദ്യാധിഷ്ഠിതമാണ്. സാങ്കേതികവിദ്യ സ്വീകരിക്കുന്നത് മേഖലയിലെ എല്ലാ കർഷകർക്കും, STEM മേഖലയിലെ സ്ത്രീകൾക്കും, വൈദഗ്ദ്ധ്യം വർദ്ധിപ്പിക്കാൻ താൽപ്പര്യമുള്ള യുവാക്കൾക്കും, പുതിയ അവസരങ്ങൾ ആക്സസ് ചെയ്യുന്നതിനായി ദിവ്യാംഗർക്കും പ്രയോജനകരമാണ്. AI മിഷൻ, നാഷണൽ ക്വാണ്ടം മിഷൻ, അനുസന്ധാൻ നാഷണൽ റിസർച്ച് ഫണ്ട്, റിസർച്ച്, ഡെവലപ്മെന്റ് ആൻഡ് ഇന്നൊവേഷൻ ഫണ്ട് എന്നിവയിലൂടെ പുതിയ സാങ്കേതികവിദ്യകളെ പിന്തുണയ്ക്കുന്നതിന് ഗവൺമെന്റ് നിരവധി നടപടികൾ സ്വീകരിച്ചിട്ടുണ്ട്.

49. ഞങ്ങളുടെ രണ്ടാമത്തെ കർത്തവ്യം അഭിലാഷങ്ങൾ നിറവേറ്റുകയും ശേഷി വർദ്ധിപ്പിക്കുകയും ചെയ്യുക എന്നതാണ്. ഞങ്ങളുടെ ഗവൺമെന്റിന്റെ ഒരു ദശാബ്ദക്കാലത്തെ സുസ്ഥിരവും പരിഷ്കരണാ ധിഷ്ഠിതവുമായ ശ്രമങ്ങളിലൂടെ 25 കോടിയോളം വ്യക്തികൾ ബഹുമുഖ ദാരിദ്ര്യത്തിൽ നിന്ന് കരകയറി.

50. അതിനാൽ, യുവ ഇന്ത്യയുടെ അഭിലാഷങ്ങൾ നിറവേറ്റുന്നതിനുള്ള പാത ഒരുക്കുന്നതിനായി സേവന മേഖലയ്ക്ക് പുതിയ ഊന്നൽ നൽകാൻ നമ്മുടെ ഗവൺമെന്റ് തീരുമാനിച്ചു, അതിനായി താഴെപ്പറയുന്ന നടപടികൾ സ്വീകരിക്കും.

ഉന്നതാധികാര 'വിദ്യാഭ്യാസ തൊഴിൽ സംരംഭ' സ്റ്റാൻഡിംഗ് കമ്മിറ്റി

51. വികസിത ഭാരതത്തിന്റെ ഒരു പ്രധാന ചാലകശക്തിയായി സേവന മേഖലയെ കേന്ദ്രീകരിക്കുന്ന നടപടികൾ ശുപാർശ ചെയ്യുന്നതിനായി ഒരു ഉന്നതാധികാര 'വിദ്യാഭ്യാസ തൊഴിൽ സംരംഭ' സ്റ്റാൻഡിംഗ് കമ്മിറ്റി രൂപീകരിക്കാൻ ഞാൻ നിർദ്ദേശിക്കുന്നു. ഇത് 2047 ആകുമ്പോഴേക്കും 10% ആഗോള വിഹിതത്തോടെ സേവനങ്ങളിൽ ആഗോള നേതാവായി നമ്മെ മാറ്റും. വളർച്ച, തൊഴിൽ, കയറ്റുമതി എന്നിവയ്ക്കുള്ള സാധ്യതകൾ പരമാവധി പ്രയോജനപ്പെടുത്തുന്ന മേഖലകൾക്ക് കമ്മിറ്റി മുൻഗണന നൽകും. ജോലികളിലും നൈപുണ്യ ആവശ്യകതകളിലും എ ഐ ഉൾപ്പെടെ

യുള്ള വളർന്നുവരുന്ന സാങ്കേതികവിദ്യകൾ ചെലുത്തുന്ന സ്വാധീനം അവർ വിലയിരുത്തുകയും അതിനുള്ള നടപടികൾ നിർദ്ദേശിക്കുകയും ചെയ്യും.

വികസിത ഭാരതത്തിനായി പ്രൊഫഷണലുകളെ സൃഷ്ടിക്കൽ

52. നമ്മുടെ യുവാക്കൾക്ക് പുതിയൊരു വൈദഗ്ധ്യമുള്ള തൊഴിൽ പാത സൃഷ്ടിക്കുന്നതിന്, താഴെപ്പറയുന്ന മേഖലകളിൽ ഇടപെടലുകൾ നടത്താൻ ഞാൻ നിർദ്ദേശിക്കുന്നു:

ആരോഗ്യം

53. നിലവിലുള്ള അലൈഡ് ഹെൽത്ത് പ്രൊഫഷണലുകൾക്കായുള്ള സ്ഥാപനങ്ങൾ (എഎച്ച്പി) നവീകരിക്കുകയും സ്വകാര്യ, ഗവൺമെന്റ് മേഖലകളിൽ പുതിയ എഎച്ച്പി സ്ഥാപനങ്ങൾ സ്ഥാപിക്കുകയും ചെയ്യും. ഒപ്റ്റോമെട്രി, റേഡിയോളജി, അനസ്തേഷ്യ, ഒടി ടെക്നോളജി, അപ്ലൈഡ് സൈക്കോളജി, ബിഹേവിയറൽ ഹെൽത്ത് എന്നിവയുൾപ്പെടെ തിരഞ്ഞെടുത്ത 10 വിഷയങ്ങൾ ഇതിൽ ഉൾപ്പെടുത്തുകയും അടുത്ത 5 വർഷത്തിനുള്ളിൽ 100,000 എഎച്ച്പികളെ അധികമായി സൃഷ്ടിക്കുകയും ചെയ്യും.

54. വയോജന, അനുബന്ധ പരിചരണ സേവനങ്ങൾ ഉൾക്കൊള്ളുന്ന ശക്തമായ ഒരു 'കെയർ ഇക്കോസിസ്റ്റം' നിർമ്മിക്കപ്പെടും. വെൽനസ്, യോഗ, മെഡിക്കൽ, സഹായ ഉപകരണങ്ങളുടെ പ്രവർത്തനം തുടങ്ങിയ കോർ കെയറും അനുബന്ധ കഴിവുകളും സംയോജിപ്പിച്ച് ബഹുവിധ കഴിവുകളുള്ള കെയർഗിവർമാരെ പരിശീലിപ്പിക്കുന്നതിനായി വിവിധ എൻഎസ്ക്യുഎഫ്-അലൈൻഡ് പ്രോഗ്രാമുകൾ വികസിപ്പിക്കും. വരും വർഷത്തിൽ 1.5 ലക്ഷം കെയർഗിവർമാർക്ക് പരിശീലനം നൽകും.

മെഡിക്കൽ വാല്യൂ ടൂറിസത്തിനായുള്ള കേന്ദ്രങ്ങൾ

55. ഇന്ത്യയെ മെഡിക്കൽ ടൂറിസം സേവനങ്ങളുടെ കേന്ദ്രമായി പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കുന്നതിന്, സ്വകാര്യ മേഖലയുമായി സഹകരിച്ച് അഞ്ച് റീജിയണൽ മെഡിക്കൽ ഹബ്ബുകൾ സ്ഥാപിക്കുന്നതിന് സംസ്ഥാനങ്ങളെ പിന്തുണയ്ക്കുന്നതിനുള്ള ഒരു പദ്ധതി ആരംഭിക്കാൻ ഞാൻ നിർദ്ദേശിക്കുന്നു. മെഡിക്കൽ, വിദ്യാഭ്യാസ, ഗവേഷണ സൗകര്യങ്ങൾ സംയോജിപ്പിക്കുന്ന സംയോജിത ആരോഗ്യ സംരക്ഷണ സമുച്ചയങ്ങളായി ഈ ഹബ്ബുകൾ പ്രവർത്തിക്കും. അവയിൽ ആയുഷ് സെന്ററുകൾ, മെഡിക്കൽ വാല്യൂ ടൂറിസം ഫെസിലിറ്റേഷൻ സെന്ററുകൾ, ഡയഗ്നോസ്റ്റിക്സ്, പോസ്റ്റ്-കെയർ,

പുനരധിവാസം എന്നിവയ്ക്കുള്ള അടിസ്ഥാന സൗകര്യങ്ങൾ എന്നിവ ഉണ്ടായിരിക്കും. ഡോക്ടർമാർ, എഎച്ച്പികൾ എന്നിവരുൾപ്പെടെയുള്ള ആരോഗ്യ വിദഗ്ദ്ധർക്ക് ഈ ഹബ്ബുകൾ വൈവിധ്യമാർന്ന തൊഴിലവസരങ്ങൾ നൽകും.

ആയുഷ്

56. ലോകത്തിന്റെ പല ഭാഗങ്ങളിലും ഇതിനകം ബഹുമാനിക്കപ്പെടുന്ന പുരാതന ഇന്ത്യൻ യോഗയ്ക്ക് ബഹുമാനപ്പെട്ട പ്രധാനമന്ത്രി ഐക്യരാഷ്ട്രസഭയിൽ എത്തിയപ്പോൾ വൻതോതിലുള്ള ആഗോള അംഗീകാരം ലഭിച്ചു. കോവിഡിന് ശേഷം, ആയുർവേദത്തിന് സമാനമായ ആഗോള സ്വീകാര്യതയും അംഗീകാരവും ലഭിച്ചു.

57. ഗുണനിലവാരമുള്ള ആയുർവേദ ഉൽപ്പന്നങ്ങൾ കയറ്റുമതി ചെയ്യുന്നത് ഔഷധസസ്യങ്ങൾ വളർത്തുന്ന കർഷകരെയും ഉൽപ്പന്നങ്ങൾ സംസ്കരിക്കുന്ന യുവാക്കളെയും സഹായിക്കുന്നു. വർദ്ധിച്ചുവരുന്ന ആഗോള ആവശ്യം നിറവേറ്റുന്നതിന്, കുറച്ച് കൂടുതൽ നടപടികൾ സ്വീകരിച്ചുവരികയാണ്.

58. (i) പുതിയ 3 ഓൾ ഇന്ത്യ ആയുർവേദ ഇൻസ്റ്റിറ്റ്യൂട്ടുകൾ സ്ഥാപിക്കാൻ ഞാൻ നിർദ്ദേശിക്കുന്നു; (ii) ഉയർന്ന നിലവാരമുള്ള സർട്ടിഫിക്കേഷൻ ആവാസവ്യവസ്ഥയ്ക്കായി ആയുഷ് ഫാർമസികളും ഡ്രഗ് ടെസ്റ്റിംഗ് ലാബുകളും നവീകരിക്കുക, കൂടുതൽ വൈദഗ്ധ്യമുള്ള ഉദ്യോഗസ്ഥരെ ലഭ്യമാക്കുക; (iii) പരമ്പരാഗത വൈദ്യശാസ്ത്രത്തിനായുള്ള തെളിവുകൾ അടിസ്ഥാനമാക്കിയുള്ള ഗവേഷണം, പരിശീലനം, അവബോധം എന്നിവ വർദ്ധിപ്പിക്കുന്നതിന് ജാംനഗറിലെ WHO ഗ്ലോബൽ ട്രഡീഷണൽ മെഡിസിൻ സെന്റർ നവീകരിക്കുക.

മൃഗസംരക്ഷണം

59. പാവപ്പെട്ടവരും പാർശ്വവത്കൃത കുടുംബങ്ങളും ഉൾപ്പെടെയുള്ള വരുടെ കാർഷിക വരുമാനത്തിന്റെ ഏകദേശം 16 ശതമാനവും ലഭിക്കുന്നത് കന്നുകാലി വളർത്തലിലൂടെയാണ്. വെറ്ററിനറി പ്രൊഫഷണലുകളുടെ ലഭ്യത 20,000-ത്തിലധികമായി വർദ്ധിപ്പിക്കുന്നതിനായി, സ്വകാര്യ മേഖലയിൽ വെറ്ററിനറി, പാരാ-വെറ്റ് കോളേജുകൾ, വെറ്ററിനറി ആശുപത്രികൾ, ഡയഗ്നോസ്റ്റിക് ലബോറട്ടറികൾ, ബ്രീഡിംഗ് സൗകര്യങ്ങൾ എന്നിവ സ്ഥാപിക്കുന്നതിന് വായ്പാ ബന്ധിത മൂലധന സബ്സിഡി പിന്തുണാ പദ്ധതി

നടപ്പിലാക്കാൻ ഞാൻ നിർദ്ദേശിക്കുന്നു. ഇന്ത്യൻ, വിദേശ സ്ഥാപനങ്ങൾ തമ്മിലുള്ള സഹകരണവും സുഗമമാക്കും.

ഓറഞ്ച് സമ്പദ്‌വ്യവസ്ഥ

60. ഇന്ത്യയുടെ ആനിമേഷൻ, വിഷ്വൽ ഇഫക്ട്സ്, ഗെയിമിംഗ്, കോമിക്സ് (AVGC) മേഖല വളർന്നുവരുന്ന ഒരു വ്യവസായമാണ്, 2030 ആകുമ്പോഴേക്കും 2 ദശലക്ഷം പ്രൊഫഷണലുകൾ ആവശ്യമാണെന്ന് കണക്കാക്കപ്പെടുന്നു. 15,000 സെക്കൻഡറി സ്കൂളുകളിലും 500 കോളേജുകളിലും AVGC കണ്ടന്റ് ക്രിയേറ്റർ ലാബുകൾ സ്ഥാപിക്കുന്നതിന് മുംബൈയിലെ ഇന്ത്യൻ ഇൻസ്റ്റിറ്റ്യൂട്ട് ഓഫ് ക്രിയേറ്റീവ് ടെക്നോളജീസിനെ പിന്തുണയ്ക്കാൻ ഞാൻ നിർദ്ദേശിക്കുന്നു.

ഡിസൈൻ

61. ഇന്ത്യൻ ഡിസൈൻ വ്യവസായം അതിവേഗം വികസിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുകയാണെങ്കിലും, ഇവിടെ ഇന്ത്യൻ ഡിസൈനർമാരുടെ കുറവ് ഇപ്പോഴുമുണ്ട്. ഇന്ത്യയുടെ കിഴക്കൻ മേഖലയിൽ ഡിസൈൻ വിദ്യാഭ്യാസവും വികസനവും പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കുന്നതിനായി ചലഞ്ച് റൂട്ട്' വഴി പുതിയൊരു നാഷണൽ ഇൻസ്റ്റിറ്റ്യൂട്ട് ഓഫ് ഡിസൈൻ (NID) സ്ഥാപിക്കാൻ ഞാൻ നിർദ്ദേശിക്കുന്നു.

വിദ്യാഭ്യാസം

62. പ്രധാന വ്യാവസായിക, ലോജിസ്റ്റിക് ഇടനാഴികൾക്ക് സമീപം 5 യൂണിവേഴ്സിറ്റി ടൗൺഷിപ്പുകൾ സൃഷ്ടിക്കുന്നതിൽ നമ്മുടെ ഗവൺമെന്റ് സംസ്ഥാനങ്ങളെ 'ചലഞ്ച് റൂട്ട്' വഴി പിന്തുണയ്ക്കും. ഈ ആസൂത്രിത അക്കാദമിക് സോണുകൾ ഒന്നിലധികം സർവകലാശാലകൾ, കോളേജുകൾ, ഗവേഷണ സ്ഥാപനങ്ങൾ, നൈപുണ്യ കേന്ദ്രങ്ങൾ, റെസിഡൻഷ്യൽ കോംപ്ലക്സുകൾ എന്നിവയ്ക്ക് ആതിഥേയത്വം വഹിക്കും.

63. ഉന്നത വിദ്യാഭ്യാസ STEM സ്ഥാപനങ്ങളിൽ, നീണ്ട പഠന സമയവും ലബോറട്ടറി ജോലിയും പെൺകുട്ടികൾക്ക് ചില വെല്ലുവിളികൾ സൃഷ്ടിക്കുന്നു. VGF/മൂലധന പിന്തുണയിലൂടെ, ഓരോ ജില്ലയിലും പെൺകുട്ടികളുടെ ഓരോ ഹോസ്റ്റൽ സ്ഥാപിക്കും.

64. ആഴത്തിലുള്ള അനുഭവാധിഷ്ഠിത രീതികളിലൂടെ ആസ്ട്രോഫിസിക്സ്, അസ്ട്രോണമി എന്നിവ പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കുന്നതിനായി നാല് ടെലിസ്കോപ്പ്

ഇൻഫ്രാസ്ട്രക്ച്ചർ ഫെസിലിറ്റികൾ സജ്ജമാക്കുകയോ നവീകരിക്കുകയോ ചെയ്യും. നാഷണൽ ലാർജ് സോളാർ ടെലിസ്കോപ്പ്, നാഷണൽ ലാർജ് ഒപ്റ്റിക്കൽ ഇൻഫ്രാറെഡ് ടെലിസ്കോപ്പ്, ഹിമാലയൻ ചന്ദ്ര ടെലിസ്കോപ്പ്, കോസ്മോസ് 2 (COSMOS 2) പ്ലാനറ്റേറിയം എന്നിവയാണിത്.

ടൂറിസം

65. തൊഴിലവസരങ്ങൾ സൃഷ്ടിക്കുന്നതിലും വിദേശനാണ്യ വരുമാനത്തിലും പ്രാദേശിക സമ്പദ്‌വ്യവസ്ഥ വികസിപ്പിക്കുന്നതിലും ടൂറിസം മേഖലയ്ക്ക് വലിയ പങ്കുവഹിക്കാനുള്ള ശേഷിയുണ്ട്.

66. നിലവിലുള്ള നാഷണൽ കൗൺസിൽ ഫോർ ഹോട്ടൽ മാനേജ്മെന്റ് ആൻഡ് കാറ്ററിംഗ് ടെക്നോളജി അപ്ഗ്രേഡ് ചെയ്തുകൊണ്ട് ഒരു നാഷണൽ ഇൻസ്റ്റിറ്റ്യൂട്ട് ഓഫ് ഹോസ്പിറ്റാലിറ്റി സ്ഥാപിക്കാൻ ഞാൻ നിർദ്ദേശിക്കുന്നു. അക്കാദമിക്, വ്യവസായം, ഗവൺമെന്റ് മേഖലകൾക്കിടയിലുള്ള ഒരു പാലമായി ഇത് പ്രവർത്തിക്കും.

67. ഇന്ത്യൻ ഇൻസ്റ്റിറ്റ്യൂട്ട് ഓഫ് മാനേജ്മെന്റുമായി സഹകരിച്ച്, ഹൈബ്രിഡ് മോഡിൽ നിലവാരമുള്ളതും ഉയർന്ന നിലവാരമുള്ളതുമായ 12 ആഴ്ച പരിശീലന കോഴ്സിലൂടെ 20 ഐക്കണിക് ടൂറിസ്റ്റ് സൈറ്റുകളിലെ 10,000 ഗൈഡുകളുടെ വൈദഗ്ദ്ധ്യം വർദ്ധിപ്പിക്കുന്നതിനുള്ള ഒരു പ്രാരംഭ പദ്ധതിയും ഞാൻ നിർദ്ദേശിക്കുന്നു.

68. സാംസ്കാരിക, ആത്മീയ, പൈതൃക പ്രാധാന്യമുള്ള എല്ലാ സ്ഥലങ്ങളെയും ഡിജിറ്റലായി രേഖപ്പെടുത്തുന്നതിനായി ഒരു നാഷണൽ ഡെസ്റ്റിനേഷൻ ഡിജിറ്റൽ നോളജ് ഗ്രിഡ് സ്ഥാപിക്കും. ഈ സംരംഭം പ്രാദേശിക ഗവേഷകർ, ചരിത്രകാരന്മാർ, കണ്ടന്റ് ക്രിയേറ്റർമാർ, സാങ്കേതിക പങ്കാളികൾ എന്നിവർക്ക് ഒരു പുതിയ തൊഴിൽ ആവാസവ്യവസ്ഥ സൃഷ്ടിക്കും.

69. ലോകോത്തര ട്രെക്കിംഗും ഹൈക്കിംഗ് അനുഭവവും നൽകാനുള്ള സാധ്യതയും അവസരവും ഇന്ത്യയ്ക്കുണ്ട്. (i) ഹിമാചൽ പ്രദേശ്, ഉത്തരാഖണ്ഡ്, ജമ്മു കശ്മീർ; കിഴക്കൻ ഘട്ടങ്ങളിലെ അരാകു താഴ്‌വര, പശ്ചിമഘട്ടത്തിലെ പൊതിഗൈ മല എന്നിവിടങ്ങളിലെ മലയോര പാതകൾ (ii) തീരദേശങ്ങളിലെ മുട്ടയിടൽ കേന്ദ്രങ്ങളെ ബന്ധിപ്പിച്ചു കൊണ്ടുള്ള ആമയുടെ സഞ്ചാര പാതകൾ, (iii) ആന്ധ്രാപ്രദേശിലെയും തമിഴ്നാട്ടിലെയും പുലിക്കട്ട്

തടാകത്തിലൂടെയുള്ള പക്ഷി നിരീക്ഷണ പാതകൾ എന്നിവ ഞങ്ങൾ പരിസ്ഥിതി സൗഹൃദപരമായി വികസിപ്പിക്കും.

70. ബഹുമാനപ്പെട്ട പ്രധാനമന്ത്രിയുടെ ദീർഘവീക്ഷണമുള്ള നേതൃത്വത്തിൽ, 2024 ൽ ഞങ്ങൾ ഇന്റർനാഷണൽ ബിഗ് ക്യാറ്റ് അലയൻസ് സ്ഥാപിച്ചു. ഈ വർഷം, ഇന്ത്യ ആദ്യത്തെ ഗ്ലോബൽ ബിഗ് ക്യാറ്റ് ഉച്ചകോടിക്ക് ആതിഥേയത്വം വഹിക്കുന്നു, അവിടെ ഇതുമായി ബന്ധപ്പെട്ട 95 രാജ്യങ്ങളിലെ ഗവൺമെന്റ് തലവന്മാരും മന്ത്രിമാരും സംരക്ഷണത്തിനായുള്ള കൂട്ടായ തന്ത്രങ്ങളെക്കുറിച്ച് ചർച്ച ചെയ്യും.

പൈതൃക, സാംസ്കാരിക ടൂറിസം

71. ലോത്തൽ, ധോളവീര, രാഖിഗർഹി, ആദിച്ചനല്ലൂർ, സാരനാഥ്, ഹസ്തിനപൂർ, ലേ കൊട്ടാരം എന്നിവയുൾപ്പെടെ 15 പുരാവസ്തു കേന്ദ്രങ്ങളെ ഊർജ്ജസ്വലവും അനുഭവപരവുമായ സാംസ്കാരിക കേന്ദ്രങ്ങളാക്കി വികസിപ്പിക്കാൻ ഞാൻ നിർദ്ദേശിക്കുന്നു. കുഴിച്ചെടുത്ത ഭൂപ്രകൃതികൾ ക്യൂറേറ്റഡ് നടപ്പാതകളിലൂടെ പൊതുജനങ്ങൾക്കായി തുറന്നുകൊടുക്കും. കൺസർവേഷൻ ലാബുകൾ, വ്യാഖ്യാന കേന്ദ്രങ്ങൾ, ഗൈഡുകൾ എന്നിവയെ സഹായിക്കുന്നതിന് ആഴത്തിലുള്ള കഥപറച്ചിൽ സങ്കേതങ്ങളും സാങ്കേതികവിദ്യകളും അവതരിപ്പിക്കും.

കായികം

72. കായിക മേഖല നിരവധി തൊഴിൽ, വൈദഗ്ധ്യം, തൊഴിലവസരങ്ങൾ എന്നിവ നൽകുന്നു. ഖേലോ ഇന്ത്യ പരിപാടിയിലൂടെ പ്രവർത്തിക്കുന്ന കായിക പ്രതിഭകളുടെ വ്യവസ്ഥാപിത പരിപോഷണം മുന്നോട്ട് കൊണ്ടുപോകുന്നതിലൂടെ, അടുത്ത ദശകത്തിൽ കായിക മേഖലയെ പരിവർത്തനം ചെയ്യുന്നതിനായി ഒരു ഖേലോ ഇന്ത്യ മിഷൻ ആരംഭിക്കാൻ ഞാൻ നിർദ്ദേശിക്കുന്നു.

73. മിഷൻ താഴെ പറയുന്നവ സുഗമമാക്കും: എ) പരിശീലന കേന്ദ്രങ്ങൾ (അടിസ്ഥാന, ഇടത്തരം, ഉന്നത തലങ്ങൾ) പിന്തുണയ്ക്കുന്ന ഒരു സംയോജിത പ്രതിഭാ വികസന പാത ; ബി) പരിശീലകരുടെയും അനുബന്ധ ജീവനക്കാരുടെ വ്യവസ്ഥാപിത വികസനം; സി) സ്പോർട്സ് ശാസ്ത്ര സാങ്കേതിക വിദ്യയുടെ സംയോജനം; ഡി) സ്പോർട്സ് സംസ്കാരം പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കുന്നതിനും പ്ലാറ്റ്ഫോമുകൾ നൽകുന്നതിനുമുള്ള മത്സര

ങ്ങളും ലീഗുകളും; ഇ) പരിശീലനത്തിനും മത്സരത്തിനുമുള്ള കായിക അടിസ്ഥാന സൗകര്യങ്ങളുടെ വികസനം.

74. ഞങ്ങളുടെ മൂന്നാമത്തെ കർത്തവ്യം, ഒരു വികസിത ഭാരതത്തിലേക്കുള്ള സബ്ക്കാ സാത്ത്, സബ്ക്കാ വികാസ് എന്ന ഞങ്ങളുടെ ദർശനവുമായി യോജിക്കുന്നു.

75. ഇതിന് ലക്ഷ്യാധിഷ്ഠിത ശ്രമങ്ങൾ ആവശ്യമാണ് a) ചെറുകിട, ഇടത്തരം കർഷകർക്ക് പ്രത്യേക ശ്രദ്ധ നൽകിക്കൊണ്ട് ഉൽപ്പാദനക്ഷമത വർദ്ധനയും സംരംഭകത്വവും വഴി കർഷക വരുമാനം വർദ്ധിപ്പിക്കുക; ബി) ഉപജീവന അവസരങ്ങൾ, പരിശീലനം, ഉയർന്ന നിലവാരമുള്ള സഹായ ഉപകരണങ്ങൾ എന്നിവ ലഭ്യമാക്കുന്നതിലൂടെ ഭിന്നശേഷിക്കാരെ ശാക്തീകരിക്കുക; സി) മാനസികാരോഗ്യ സേവനങ്ങളും ട്രോമാ കെയറും ലഭ്യമാക്കാൻ ദുർബല വിഭാഗങ്ങളെ ശാക്തീകരിക്കുക; ഡി) വികസനവും തൊഴിലവസരങ്ങളും ത്വരിതപ്പെടുത്തുന്നതിന് പൂർവ്വോദയ സംസ്ഥാനങ്ങളിലും വടക്കുകിഴക്കൻ മേഖലയിലും ശ്രദ്ധ കേന്ദ്രീകരിക്കുക.

കർഷക വരുമാനം വർദ്ധിപ്പിക്കൽ

76. മത്സ്യബന്ധനം: ഞങ്ങൾ താഴെ പറയുന്ന സംരംഭങ്ങൾ ഏറ്റെടുക്കും: (i) 500 ജലസംഭരണികളുടെയും അമൃത് സരോവരങ്ങളുടെയും സംയോജിത വികസനം (ii) തീരദേശ മേഖലകളിലെ മത്സ്യബന്ധന മൂല്യ ശൃംഖല ശക്തിപ്പെടുത്തുകയും, ഫിഷ് ഫാർമേഴ്സ് പ്രൊഡ്യൂസർ ഓർഗനൈസേഷനുകളോടൊപ്പം സ്റ്റാർട്ടപ്പുകളെയും വനിതാ കൂട്ടായ്മകളെയും ഉൾപ്പെടുത്തിക്കൊണ്ട് വിപണന ബന്ധങ്ങൾ സജ്ജമാക്കുകയും ചെയ്യും.

77. മൃഗസംരക്ഷണം: ഗ്രാമപ്രദേശങ്ങളിലും നഗരപ്രാന്തങ്ങളിലും ഗുണനിലവാരമുള്ള തൊഴിലവസരങ്ങൾ നൽകുന്നതിന്, സംരംഭകത്വ വികസനത്തിൽ മൃഗസംരക്ഷണ മേഖലയെ ഇനിപ്പറയുന്നവയിലൂടെ പിന്തുണയ്ക്കും: (a) ക്രെഡിറ്റ്-ലിങ്ക്ഡ് സബ്സിഡി പ്രോഗ്രാം (b) കന്നുകാലി സംരംഭങ്ങളുടെ വിപുലീകരണവും, ആധുനികവൽക്കരണവും (c)) കന്നുകാലി, ക്ഷീര, കോഴി വളർത്തൽ മേഖലകളിൽ ശ്രദ്ധ കേന്ദ്രീകരിച്ചുള്ള സംയോജിത മൂല്യ ശൃംഖലകളുടെ നിർമ്മാണം മെച്ചപ്പെടുത്തുക (ഡി) ലൈവ്സ്റ്റോക്ക് ഫാർമർ പ്രൊഡ്യൂസർ ഓർഗനൈസേഷനുകളുടെ രൂപീകരണം പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കുക.

78. ഉയർന്ന മൂല്യമുള്ള കൃഷി: കാർഷിക ഉൽപാദനം വൈവിധ്യവൽക്കരിക്കുന്നതിനും ഉൽപാദനക്ഷമത വർദ്ധിപ്പിക്കുന്നതിനും കർഷകരുടെ

വരുമാനം വർദ്ധിപ്പിക്കുന്നതിനും പുതിയ തൊഴിലവസരങ്ങൾ സൃഷ്ടിക്കുന്നതിനും നമ്മുടെ തീരദേശ പ്രദേശങ്ങളിൽ തേങ്ങ, ചന്ദനം, കൊക്കോ, കശുവണ്ടി തുടങ്ങിയ ഉയർന്ന മൂല്യമുള്ള വിളകൾക്ക് ഞങ്ങൾ പിന്തുണ നൽകും. വടക്കുകിഴക്കൻ പ്രദേശങ്ങളിലെ അകിൽ മരങ്ങൾക്കും നമ്മുടെ കുന്നിൻ പ്രദേശങ്ങളിലെ ബദാം, വാൽനട്ട്, പൈൻ നട്ട് തുടങ്ങിയ കായ്കൾക്കും പിന്തുണ നൽകും.

79. ലോകത്തിലെ ഏറ്റവും വലിയ നാളികേര ഉൽപ്പാദക രാജ്യമാണ് ഇന്ത്യ. ഏകദേശം 10 ദശലക്ഷം കർഷകർ ഉൾപ്പെടെ ഏകദേശം 30 ദശലക്ഷം ആളുകൾ ഉപജീവനത്തിനായി നാളികേരത്തെ ആശ്രയിക്കുന്നു. നാളികേര ഉൽപാദനത്തിൽ മത്സരശേഷി വർദ്ധിപ്പിക്കുന്നതിന്, പ്രധാന തെങ്ങ് കൃഷി ചെയ്യുന്ന സംസ്ഥാനങ്ങളിൽ പഴയതും ഉൽപ്പാദനക്ഷമമല്ലാത്തതുമായ തെങ്ങുകൾക്ക് പകരം പുതിയ തൈകൾ/ചെടികൾ/ഇനങ്ങൾ നടുന്നത് ഉൾപ്പെടെ വിവിധ ഇടപെടലുകളിലൂടെ ഉൽപ്പാദനം വർദ്ധിപ്പിക്കുന്നതിനും ഉൽപ്പാദനക്ഷമത വർദ്ധിപ്പിക്കുന്നതിനുമായി ഒരു നാളികേര പ്രോത്സാഹന പദ്ധതി ഞാൻ നിർദ്ദേശിക്കുന്നു.

80. അസംസ്കൃത കശുവണ്ടി, കൊക്കോ ഉൽപാദനത്തിലും സംസ്കരണത്തിലും ഇന്ത്യയെ സ്വയംപര്യാപ്തമാക്കുന്നതിനും, കയറ്റുമതി മത്സരശേഷി വർദ്ധിപ്പിക്കുന്നതിനും, 2030 ആകുമ്പോഴേക്കും ഇന്ത്യൻ കശുവണ്ടിയെയും ഇന്ത്യൻ കൊക്കോയെയും പ്രീമിയം ആഗോള ബ്രാൻഡുകളാക്കി മാറ്റുന്നതിനുമായി ഇന്ത്യൻ കശുവണ്ടിക്കും കൊക്കോയ്ക്കും വേണ്ടി ഒരു സമർപ്പിത പരിപാടി നിർദ്ദേശിക്കുന്നു.

81. ഇന്ത്യയുടെ സാമൂഹികവും സാംസ്കാരികവുമായ പൈതൃകവുമായി ചന്ദനം അടുത്ത് ബന്ധപ്പെട്ടു നിൽക്കുന്നു. ഇന്ത്യൻ ചന്ദന ആവാസ വ്യവസ്ഥയുടെ മഹത്വം പുനഃസ്ഥാപിക്കുന്നതിനായി കേന്ദ്രീകൃത കൃഷിയും വിളവെടുപ്പിനു ശേഷമുള്ള സംസ്കരണവും പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കുന്നതിന് നമ്മുടെ ഗവൺമെന്റ് സംസ്ഥാന ഗവൺമെന്റുകളുമായി സഹകരിക്കും.

82. പഴയതും കുറഞ്ഞ വിളവ് നൽകുന്നതുമായ തോട്ടങ്ങളെ പുനരുജ്ജീവിപ്പി ക്കുന്നതിനും വാൽനട്ട്, ബദാം, പൈൻ പരിപ്പ് എന്നിവയുടെ ഉയർന്ന സാന്ദ്രതയുള്ള കൃഷി വികസിപ്പിക്കുന്നതിനും കർഷക വരുമാനം വർദ്ധിപ്പിക്കുന്നതിനും യുവാക്കളെ ഉൾപ്പെടുത്തി മൂല്യവർദ്ധനവ് കൊണ്ടുവരുന്നതിനുമുള്ള ഒരു സമർപ്പിത പരിപാടിയെ ഞങ്ങൾ പിന്തുണയ്ക്കും.

ഭാരത്-വിസ്താർ (കാർഷിക വിഭവങ്ങൾ ലഭ്യമാക്കുന്നതിനുള്ള വിർച്വൽ സംയോജിത സംവിധാനം)

83. അഗ്രിസ്റ്റാക്ക് പോർട്ടലുകളെയും കാർഷിക രീതികളെക്കുറിച്ചുള്ള ഐസിഎആർ പാക്കേജിനെയും എ ഐ സംവിധാനങ്ങളുമായി സംയോജിപ്പിക്കുന്ന ഒരു ബഹുഭാഷാ എ ഐ ടൂളായ ഭാരത്-വിസ്താർ ആരംഭിക്കാൻ ഞാൻ നിർദ്ദേശിക്കുന്നു. ഇത് കാർഷിക ഉൽപ്പാദനക്ഷമത വർദ്ധിപ്പിക്കുകയും കർഷകർക്ക് മികച്ച തീരുമാനങ്ങൾ സാധ്യമാക്കുകയും ഇഷ്ടാനുസൃത ഉപദേശക പിന്തുണ നൽകുന്നതിലൂടെ അപകടസാധ്യത കുറയ്ക്കുകയും ചെയ്യും.

ഗ്രാമീണ സ്ത്രീകൾ നയിക്കുന്ന സംരംഭങ്ങൾക്കായുള്ള ഷീ-മാർട്ടുകൾ

84. ലാഖ്പതി ദീദി പ്രോഗ്രാമിന്റെ വിജയത്തെ അടിസ്ഥാനമാക്കി, വായ്പയെടുത്തുള്ള വനിതാ ഉപജീവനമാർഗ്ഗങ്ങളെ സംരംഭങ്ങളിൽ നിന്ന് അടുത്ത ചുവടുവെപ്പ് നടത്താൻ സഹായിക്കാൻ ഞാൻ നിർദ്ദേശിക്കുന്നു. മെച്ചപ്പെട്ടതും നൂതനവുമായ സാമ്പത്തിക സഹായങ്ങൾ ലഭ്യമാക്കി ക്ലസ്റ്റർ ലെവൽ ഫെഡറേഷനുകൾക്കുള്ളിൽ കമ്മ്യൂണിറ്റി ഉടമസ്ഥതയിലുള്ള റീട്ടെയിൽ ഔട്ട്ലെറ്റുകളായി 'സെൽഫ് ഹെൽപ്പ് എന്ററർപ്രണർ' (SHE) മാർട്ടുകൾ സ്ഥാപിക്കും.

ദിവ്യാംഗരുടെ ശാക്തീകരണം

1. ദിവ്യാംഗജൻ കൗശൽ യോജന:

ഐടി, AVGC, അതിഥി സൽക്കാരം, ഭക്ഷ്യ മേഖലകൾ എന്നിവ ദിവ്യാംഗർക്കുള്ള ഉദ്യമ-അധിഷ്ഠിതവും പ്രക്രിയാ-അധിഷ്ഠിതവുമായ തൊഴിൽ അവസരങ്ങൾ വാഗ്ദാനം ചെയ്യുന്നു. വ്യത്യസ്തത ദിവ്യാംഗ വിഭാഗങ്ങളിൽ പെടുന്നവർക്ക് വ്യവസായവുമായി ബന്ധപ്പെട്ട, വ്യക്ത്യധിഷ്ഠിത പരിശീലനം നൽകുന്നതിലൂടെ മാന്യവും സ്ഥിരവുമായ ഉപജീവന അവസരങ്ങൾ ഉറപ്പാക്കുന്നു.

2. ദിവ്യാംഗ് സഹാറ യോജന:

അർഹരായ എല്ലാ ദിവ്യാംഗർക്കും ഉന്നത നിലവാരമുള്ള സഹായ ഉപകരണങ്ങൾ യഥാസമയം ലഭ്യമാക്കുകയെന്നത് ഒരു അടിസ്ഥാന അവകാശമാണ്. ഇതിനായി, (i) സഹായ ഉപകരണങ്ങളുടെ ഉത്പാദനം വർദ്ധിപ്പിക്കാനും ഗവേഷണ-വികസന പ്രവർത്തനങ്ങളിലും AI സംയോജന

ത്തിലും നിക്ഷേപം നടത്താനും, (ii) പ്രധാനമന്ത്രി ദിവ്യാശാ കേന്ദ്രങ്ങളെ ശക്തിപ്പെടുത്തി, ദിവ്യാംഗർക്കും മുതിർന്ന പൗരന്മാർക്കും സഹായ ഉപകരണങ്ങൾ കാണാനും പരീക്ഷിക്കാനും വാങ്ങാനും കഴിയുന്ന ആധുനിക റീട്ടെയിൽ സ്റ്റൈൽ "സഹായ സാങ്കേതിക മാർട്ടുകൾ" സ്ഥാപിക്കാനും പ്രോത്സാഹനം നൽകാനും നിർദ്ദേശിക്കുന്നു.

മാനസികാരോഗ്യത്തിനും ട്രോമ കെയറിനുമുള്ള പ്രതിബദ്ധത ഊട്ടിയുറപ്പിക്കുന്നു

3. വടക്കേ ഇന്ത്യയിൽ മാനസികാരോഗ്യ സംരക്ഷണത്തിന് നിലവിൽ ദേശീയ നിലവാരത്തിലുള്ള ഒരു സ്ഥാപനവും ഇല്ല. അതിനാൽ, ഞങ്ങൾ നിംഹാൻസ്-2 സ്ഥാപിക്കുകയും, റാഞ്ചി, തേസ്പൂർ എന്നിവിടങ്ങളിലെ ദേശീയ മാനസികാ രോഗ്യ സ്ഥാപനങ്ങളെ പ്രാദേശിക തലത്തിലുള്ള മികച്ച കേന്ദ്രങ്ങളായി ഉയർത്തുകയും ചെയ്യും.

4. ആകസ്മികവും അടിയന്തരവുമായ സാഹചര്യങ്ങൾ ദരിദ്രരും ദുർബലരും ആയ കുടുംബങ്ങളെ, അപ്രതീക്ഷിത സാമ്പത്തിക ഭാരം ഏറ്റെടുക്കേണ്ട അവസ്ഥയിൽ എത്തിക്കുന്നു. അടിയന്തര ട്രോമ കെയർ സെന്ററുകൾ സ്ഥാപിച്ച് ജില്ലാ ആശുപത്രികളിലെ ചികിത്സാ ശേഷി 50% വരെ വർദ്ധിപ്പിക്കുകയും ശക്തിപ്പെടുത്തുകയും ചെയ്യും.

പൂർവോദയ സംസ്ഥാനങ്ങളിലും വടക്കുകിഴക്കൻ മേഖലയിലും ശ്രദ്ധ കേന്ദ്രീകരിക്കുന്നു

5. പൂർവ്വോദയ:

ദുർഗാപൂരിൽ പരസ്പര ബന്ധിത നോഡായി പ്രവർത്തിക്കുന്ന സംയോജിത കിഴക്കൻ തീര വ്യാവസായിക ഇടനാഴി വികസിപ്പിക്കാനും, 5 പൂർവ്വോദയ സംസ്ഥാനങ്ങളിലായി അഞ്ച് വിനോദസഞ്ചാര കേന്ദ്രങ്ങൾ സൃഷ്ടിക്കാനും, 4,000 ഇ-ബസുകൾ ലഭ്യമാക്കാനും നിർദ്ദേശിക്കുന്നു.

6. വടക്കുകിഴക്കൻ മേഖലയിലെ ബുദ്ധമത കേന്ദ്രങ്ങൾ:

വടക്കുകിഴക്കൻ മേഖല, തേരവാദ, മഹായാന, വജ്രയാന പാരമ്പര്യങ്ങളുടെ സമഗ്രമായ സാംസ്കാരിക സംഗമഭൂമിയാണ്. അരുണാചൽ പ്രദേശ്, സിക്കിം, അസം, മണിപ്പൂർ, മിസോറം, ത്രിപുര എന്നിവിടങ്ങളിലെ ബുദ്ധമത സർക്യൂട്ടുകളുടെ വികസനത്തിനായി ഒരു പദ്ധതിയാരംഭിക്കാൻ ഞാൻ നിർദ്ദേശിക്കുന്നു. ഈ പദ്ധതിയിൽ ക്ഷേത്രങ്ങളുടെയും ആശ്രമങ്ങളുടെയും സംരക്ഷണം, തീർത്ഥാടന കേന്ദ്രങ്ങളുടെ സ്ഥാപനം, കണക്റ്റിവിറ്റി

മെച്ചപ്പെടുത്തൽ, തീർത്ഥാടന സൗകര്യങ്ങളുടെ വികസനം എന്നിവ ഉൾപ്പെടും.

16-ാം ധനകാര്യ കമ്മീഷൻ

7. 2025 നവംബർ 17-ന് 16-ാം ധനകാര്യ കമ്മീഷൻ രാഷ്ട്രപതിക്ക് റിപ്പോർട്ട് സമർപ്പിച്ചു. ഭരണഘടനയുടെ 281-ാം അനുച്ഛേദം അനുസരിച്ച്, കമ്മീഷന്റെ ശുപാർശകളുടെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ സ്വീകരിച്ച നടപടികളെപ്പറ്റി വിശദീകരണ മെമ്മോറാണ്ടത്തോടൊപ്പം ഉള്ള റിപ്പോർട്ട് സർക്കാർ പാർലമെന്റിൽ സമർപ്പിക്കണം. അധികാര വികേന്ദ്രീകര തത്വ പ്രകാരം സംസ്ഥാനങ്ങൾക്കുള്ള വിഹിതം 41% ആയി നിലനിർത്താനുള്ള കമ്മീഷന്റെ ശുപാർശ സർക്കാർ അംഗീകരിച്ചു. ഇതനുസരിച്ച്, 2026–27 സാമ്പത്തിക വർഷത്തേക്ക് സംസ്ഥാനങ്ങൾക്ക് ധനകാര്യ കമ്മീഷൻ ഗ്രാന്റ് ആയി ₹1.4 ലക്ഷം കോടി നൽകാൻ തീരുമാനിച്ചിട്ടുണ്ട്. ഇതിൽ ഗ്രാമീണ, നഗര തദ്ദേശ സ്വയംഭരണ സ്ഥാപനങ്ങൾക്കുള്ള ഗ്രാന്റുകൾ കൂടാതെ ദുരന്തനിവാരണ ഗ്രാന്റുകളും ഉൾപ്പെടുന്നു.

ധനകാര്യ ദൃഢീകരണം

8. സാമൂഹിക ആവശ്യങ്ങളിൽ വിട്ടുവീഴ്ച ചെയ്യാതെ സർക്കാർ നമ്മുടെ ധനകാര്യ പ്രതിബദ്ധതകൾ സ്ഥിരമായി നിറവേറ്റിക്കൊണ്ടിരിക്കുന്നു. ധനകാര്യ മാനേജ്മെന്റിന്റെ അംഗീകൃത മാനദണ്ഡങ്ങൾ കൈവരിക്കുന്നതിനായി, 2025-26 ലെ ബജറ്റിൽ, 2030-31 ഓടെ കടം-ജിഡിപി അനുപാതം 50±1 ശതമാനത്തിലെത്തിക്കാൻ കേന്ദ്ര സർക്കാർ ലക്ഷ്യമിടുന്നതായി ഞാൻ സൂചിപ്പിച്ചിരുന്നു.

9. ഇതനുസരിച്ച്, 2025–26 ലെ സാമ്പത്തിക വർഷത്തിലെ പുതുക്കിയ ജിഡിപിയുടെ 56.1% നിലവാരവുമായി താരതമ്യം ചെയ്യുമ്പോൾ, 2026–27 എസ്എബിയിൽ വായ്പ–ജിഡിപി അനുപാതം ജിഡിപിയുടെ 55.6% ആയി കണക്കാക്കപ്പെടുന്നു. വായ്പ –ജിഡിപി അനുപാതത്തിലെ കുറവ് പലിശ ചെലവുകൾ കുറയ്ക്കുന്നതിലൂടെ മുൻഗണനാ മേഖലകളിലെ ചെലവുകൾക്കായി വിഭവങ്ങൾ ക്രമാനുസൃതമായി ലഭ്യമാക്കുന്നതിന് വഴിവയ്ക്കും.

10. പൊതുകടം നിയന്ത്രിക്കുന്നതിനുള്ള പ്രധാന പ്രവർത്തന ഉപാധികളി ലൊന്നാണ് ധനക്കമ്മി. 2025-26 ആകുമ്പോഴേക്കും ധനക്കമ്മി ജിഡിപിയുടെ 4.5 ശതമാനത്തിൽ താഴെയാക്കുമെന്ന് 2021-22 സാമ്പത്തിക വർഷത്തിൽ നൽകിയ പ്രതിജ്ഞ നിറവേറ്റി എന്ന് ഈ മഹനീയ സഭയെ അറിയിക്കുന്നതിൽ

എനിക്ക് സന്തോഷമുണ്ട്. 2025–26 പുതുക്കിയ സാമ്പത്തിക വർഷത്തിൽ, ധനക്കമ്മി 2025–26 ലെ എസ്ഇയ്ക്ക് തുല്യമായി ജിഡിപിയുടെ 4.4% ആയി

കണക്കാക്കി. കടം നിയന്ത്രിക്കുന്നതിനുള്ള പുതിയ ധനകാര്യ വിവേക പാത അനുസരിച്ച്, 2026–27 ലെ എസ്ഇപിയിൽ ധനക്കമ്മി ജിഡിപിയുടെ 4.3% ആയി കണക്കാക്കിയിരിക്കുന്നു.

2025-26 ലെ പുതുക്കിയ എസ്റ്റിമേറ്റുകൾ

11. വായ്പ ഇതര വരുമാനത്തിന്റെ പുതുക്കിയ എസ്റ്റിമേറ്റുകൾ ₹34 ലക്ഷം കോടിയാണ്, അതിൽ കേന്ദ്രത്തിന്റെ അറ്റ നികുതി വരുമാനം ₹26.7 ലക്ഷം കോടിയാണ്. മൊത്തം ചെലവിന്റെ പുതുക്കിയ എസ്റ്റിമേറ്റുകൾ ₹49.6 ലക്ഷം കോടിയാണ്, അതിൽ മൂലധന ചെലവ് ഏകദേശം ₹11 ലക്ഷം കോടിയാണ്.

2026-27 ലെ ബജറ്റ് എസ്റ്റിമേറ്റുകൾ

12. 2026-27 ലെ കണക്കനുസരിച്ച്, വായ്പ ഇതര വരുമാനവും മൊത്തം ചെലവും യഥാക്രമം ₹36.5 ലക്ഷം കോടിയും ₹53.5 ലക്ഷം കോടിയും ആയി കണക്കാക്കുന്നു. കേന്ദ്രത്തിന്റെ അറ്റ നികുതി വരുമാനം ₹28.7 ലക്ഷം കോടിയായി കണക്കാക്കുന്നു.

13. ധനക്കമ്മി നികത്തുന്നതിന്, മുൻനിശ്ചയിച്ച സെക്യൂരിറ്റികളിൽ നിന്നുള്ള അറ്റ വിപണി വായ്പകൾ ₹11.7 ലക്ഷം കോടിയായി കണക്കാക്കുന്നു. ബാക്കി ധനം ചെറുകിട സമ്പാദ്യങ്ങളിൽ നിന്നും മറ്റ് സ്രോതസ്സുകളിൽ നിന്നും പ്രതീക്ഷിക്കുന്നു. മൊത്ത വിപണി വായ്പകൾ ₹17.2 ലക്ഷം കോടിയായി കണക്കാക്കുന്നു.

ഇനി ഞാൻ ഭാഗം B യിലേക്ക് കടക്കുന്നു.

<u>ഭാഗം ബി</u>

പ്രത്യക്ഷ നികുതികൾ

14. പ്രത്യക്ഷ നികുതി സംബന്ധിച്ച എന്റെ നിർദ്ദേശങ്ങൾ അവതരിപ്പിക്കുന്നു.

പുതിയ ആദായ നികുതി നിയമം

15. 2024 ജൂലൈയിൽ, 1961 ലെ ആദായ നികുതി നിയമത്തിന്റെ സമഗ്രമായ അവലോകനം പ്രഖ്യാപിച്ചു. ഇത് റെക്കോർഡ് സമയത്തിനുള്ളിൽ പൂർത്തിയാക്കി, 2025 ലെ ആദായ നികുതി നിയമം 2026 ഏപ്രിൽ 1 മുതൽ പ്രാബല്യത്തിൽ വരും.

16. ലളിതമാക്കിയ ആദായ നികുതി നിയമങ്ങളും ഫോമുകളും ഉടൻ വിജ്ഞാപനം ചെയ്യും, നികുതിദായകർക്ക് അതിന്റെ ആവശ്യകതകളെക്കുറിച്ച് സ്വയം പരിചയപ്പെടാൻ മതിയായ സമയം നൽകും.

17. സാധാരണ പൗരന്മാർക്ക് ബുദ്ധിമുട്ടില്ലാതെ അനുവർത്തനം ഉറപ്പാക്കാൻ കഴിയുന്ന തരത്തിൽ ഫോമുകൾ പുനർരൂപകൽപ്പന ചെയ്തിട്ടുണ്ട്.

ജീവിതം സുഗമമാക്കുന്നു

18. മോട്ടോർ ആക്സിഡന്റ് ക്ലെയിംസ് ട്രൈബ്യൂണൽ ഒരു വ്യക്തിക്ക് നൽകുന്ന ഏതൊരു പലിശയും ആദായ നികുതിയിൽ നിന്ന് ഒഴിവാക്കുമെന്നും ഈ കാരണത്താൽ ടിഡിഎസ് ഉണ്ടാകില്ലെന്നും ഞാൻ അറിയിക്കുന്നു.

19. വിദേശ വിനോദസഞ്ചാര പാക്കേജിന്റെ ടിസിഎസ് നിരക്ക് നിലവിലെ 5 ശതമാനത്തിൽ നിന്നും 20 ശതമാനത്തിൽ നിന്നും 2 ശതമാനമായി കുറയ്ക്കാൻ ഞാൻ നിർദ്ദേശിക്കുന്നു, തുകയ്ക്ക് യാതൊരു നിബന്ധനയും ഉണ്ടാകില്ല.

20. ലിബറലൈസ്ഡ് റെമിറ്റൻസ് സ്കീം (LRS) പ്രകാരം വിദ്യാഭ്യാസം നേടുന്നതിനും മെഡിക്കൽ ആവശ്യങ്ങൾക്കുമുള്ള ടിസിഎസ് നിരക്ക് 5 ശതമാനത്തിൽ നിന്ന് 2 ശതമാനമായി കുറയ്ക്കാൻ ഞാൻ നിർദ്ദേശിക്കുന്നു.

21. അവ്യക്തത ഒഴിവാക്കുന്നതിനായി, ടിഡിഎസ് ആവശ്യത്തിനായി കോൺട്രാക്ടർമാർ പണമടയ്ക്കുമ്പോൾ മനുഷ്യശക്തി സേവനങ്ങളുടെ

വിതരണം പ്രത്യേകമായി ഉൾപ്പെടുത്താൻ നിർദ്ദേശിക്കുന്നു. ഇതനുസരിച്ച്, ഈ സേവനങ്ങളിലെ ടിഡിഎസ് നിരക്ക് 1% അല്ലെങ്കിൽ 2% മാത്രമായിരിക്കും.

22. ചെറുകിട നികുതിദായകർക്കായി ഒരു പദ്ധതി ഞാൻ നിർദ്ദേശിക്കുന്നു, അത് പ്രകാരം അസസ്സിംഗ് ഓഫീസറുടെ മുമ്പിൽ അപേക്ഷ സമർപ്പിക്കാതെ തന്നെ, നിയമാധിഷ്ഠിത ഓട്ടോമേറ്റഡ് പ്രക്രിയ മുഖേന, നിൽ സർട്ടിഫിക്കറ്റ് അല്ലെങ്കിൽ ചെറിയ തുകയ്ക്കുള്ള സർട്ടിഫിക്കറ്റ് ലഭ്യമാക്കും

- ഒന്നിലധികം കമ്പനികളിൽ ഓഹരികളുള്ള നികുതിദായ കരുടെ സൗകര്യാർത്ഥം ഓഹരി നിക്ഷേപ കേന്ദ്രങ്ങൾക്ക് നിക്ഷേപകരിൽ നിന്ന് ഫോം 5G അല്ലെങ്കിൽ ഫോം 15H സ്വീകരിക്കാനും ബന്ധപ്പെട്ട വിവിധ കമ്പനികൾക്ക് അത് നേരിട്ട് നൽകാനും സൗകര്യമൊരുക്കാൻ ഞാൻ നിർദേശിക്കുന്നു.
- നാമമാത്രമായ തുകയടച്ച് നികുതി റിട്ടേണുകൾ പുതുക്കി സമർപ്പിക്കാൻ അനുവദിച്ച സമയം ഡിസംബർ 31-ൽ നിന്ന് മാർച്ച് 31 വരെ നീട്ടാൻ ഞാൻ നിർദേശിക്കുന്നു.
- നികുതി റിട്ടേണുകൾ ഫയൽ ചെയ്യേണ്ട സമയപരിധി ഘട്ടംഘട്ടമായി ക്രമീകരിക്കാനും ഞാൻ നിർദേശിക്കുന്നു. ITR 1, ITR 2 റിട്ടേണുകൾ സമർപ്പിക്കുന്ന വ്യക്തിഗത നികുതിദായകർക്ക് ജൂലൈ 31 വരെ റിട്ടേൺ ഫയൽ ചെയ്യുന്നത് തുടരാം. ഓഡിറ്റ് ആവശ്യമില്ലാത്ത വ്യാപാര സംരംഭങ്ങൾക്കും ട്രസ്റ്റുകൾക്കും ആഗസ്റ്റ് 31 വരെ സമയം അനുവദിക്കാൻ നിർദേശിക്കുന്നു.
- പ്രവാസികളുടെ സ്ഥാവര സ്വത്തുക്കൾ വിൽക്കുമ്പോൾ ഈടാക്കുന്ന ടി.ഡി.എസ് തുകയടക്കാൻ TAN ആവശ്യപ്പെടുന്നതിന് പകരം ഇന്ത്യയിൽ വസ്തു വാങ്ങുന്നയാളുടെ PAN അടിസ്ഥാനമാക്കി ചലാൻ വഴി നികുതി തുക കുറയ്ക്കാനും നിക്ഷേപിക്കാനും നിർദേശിക്കുന്നു.
- വിദ്യാർത്ഥികൾ, യുവ പ്രൊഫഷണലുകൾ, സാങ്കേതിക ജീവനക്കാർ, താമസം മാറിയ പ്രവാസികൾ തുടങ്ങി ചെറുകിട നികുതിദായകർ നേരിടുന്ന പ്രായോഗിക പ്രശ്നങ്ങൾ പരിഹരിക്കുന്നതിന് നിശ്ചിത പരിധിക്ക് താഴെ വരുമാനമോ ആസ്തിയോ വെളിപ്പെടുത്താൻ ഇവർക്ക് ഒറ്റത്തവണ ഉപയോഗപ്പെടുത്താവുന്ന തരത്തിൽ ആറുമാസത്തെ 'വിദേശ ആസ്തി വെളിപ്പെടുത്തൽ പദ്ധതി' അവതരിപ്പിക്കാൻ ഞാൻ നിർദേശിക്കുന്നു.

ഈ പദ്ധതി രണ്ട് വിഭാഗത്തിലെ നികുതിദായകർക്ക് ബാധകമായിരിക്കും:

- (എ) തങ്ങളുടെ വിദേശ വരുമാനമോ ആസ്തിയോ വെളിപ്പെടുത്താത്തവർ.

- (ബി) തങ്ങളുടെ വിദേശ വരുമാനം വെളിപ്പെടുത്തുകയോ നികുതി അടയ്ക്കുകയോ ചെയ്തെങ്കിലും അതുപയോഗിച്ച് സമ്പാദിച്ച ആസ്തി വെളിപ്പെടുത്താൻ കഴിയാത്തവർ.

ആദ്യ വിഭാഗത്തിൽ ഉൾപ്പെടുന്നവർക്ക് വെളിപ്പെടുത്താത്ത വരുമാന ത്തിന്റെയോ ആസ്തിയുടെയോ പരിധി 1 കോടി രൂപ വരെയായിരിക്കും.

അവർ ആസ്തിയുടെ ന്യായമായ വിപണി മൂല്യത്തിന്റെ 30 ശതമാനമോ അല്ലെങ്കിൽ വെളിപ്പെടുത്താത്ത വരുമാനത്തിന്റെ 30 ശതമാനമോ നികുതിയായും പിഴയ്ക്ക് പകരം 30 ശതമാനം അധിക ആദായനികുതിയായും അടയ്ക്കേണ്ടതുണ്ട്. ഇതിലൂടെ അവർക്ക് നിയമനടപടികളിൽ ഇളവ് ലഭിക്കും.

രണ്ടാം വിഭാഗത്തിൽ ഉൾപ്പെടുന്നവർക്ക് ആസ്തിയുടെ മൂല്യം 5 കോടി രൂപ വരെയാകാം. ഒരു ലക്ഷം രൂപ ഫീസ് അടച്ച് പിഴയിൽ നിന്നും നിയമനടപടികളിൽ നിന്നും ഇളവ് നേടാം.

പിഴകളും നിയമനടപടികളും യുക്തിസഹമാക്കൽ

- നടപടികളിലെ ആവർത്തനം വ്യാപാര പ്രവർത്തനങ്ങൾ സുഗമമായി നടത്തുന്നതിന് തടസമാണ്. അതിനാൽ നികുതി നിർണയവും പിഴ ചുമത്തലും ഒരൊറ്റ ഉത്തരവിലൂടെയാക്കാൻ ഞാൻ നിർദേശിക്കുന്നു. അപ്പീൽ പ്രക്രിയയുടെ ഫലം എന്തുതന്നെയായാലും ആദ്യ അപ്പീൽ അതോറിറ്റിക്ക് മുന്നിലെ അപ്പീൽ കാലയളവിൽ പിഴത്തുകയുടെ മേൽ നികുതിദായകന് പലിശ ബാധ്യത ഉണ്ടാവില്ല. കൂടാതെ അപ്പീൽ നൽകുന്നതിന് മുൻപ് അടയ്ക്കേണ്ട തുക 20 ശതമാനത്തിൽ നിന്ന് 10 ശതമാനമായി കുറയ്ക്കുന്നു. ഇത് പ്രധാന നികുതി ആവശ്യകത അടിസ്ഥാനമാക്കി കണക്കാക്കുന്നത് തുടരും.
- വ്യവഹാരങ്ങൾ കുറയ്ക്കുന്നതിന് അധിക നടപടിയെന്ന നിലയിൽ പുനർനിർണയ നടപടികൾ ആരംഭിച്ച ശേഷവും റിട്ടേണുകൾ പുതുക്കാൻ നികുതിദായകരെ അനുവദിക്കണമെന്ന് ഞാൻ നിർദേശിക്കുന്നു. പ്രസ്തുത വർഷത്തെ നികുതി നിരക്കിന് പുറമെ 10 ശതമാനം അധിക നികുതി കൂടി ഇതിനായി നൽകണം. നികുതി നിർണയ ഉദ്യോഗസ്ഥൻ പിന്നീട് ഈ പുതുക്കിയ റിട്ടേൺ മാത്രമായിരിക്കും നടപടികൾക്കായി ഉപയോഗിക്കുക.
- വരുമാനം കുറച്ചു കാണിക്കുന്ന കേസുകളിൽ പിഴയിൽ നിന്നും നിയമനടപടികളിൽ നിന്നും ഇളവ് നൽകുന്ന ചട്ടക്കൂട് നിലവിലുണ്ട്. ഈ ഇളവ് തെറ്റായ വിവരങ്ങൾ നൽകുന്ന കേസുകൾക്കും

ബാധകമാക്കാൻ ഞാൻ നിർദേശിക്കുന്നു. എന്നിരുന്നാലും, ഇത്തരം സന്ദർഭങ്ങളിൽ നികുതിദായകൻ കുടിശ്ശികയുള്ള നികുതിയ്ക്കും പലിശയ്ക്കും പുറമെ നികുതി തുകയുടെ 100 ശതമാനം അധിക ആദായനികുതിയായി നൽകേണ്ടതുണ്ട്.

- അക്കൗണ്ടുകൾ ഓഡിറ്റ് ചെയ്യുന്നതിലെ വീഴ്ച, അനുബന്ധ കമ്പനികൾ തമ്മിലെ ഇടപാടുകളുടെ കൃത്യത പരിശോധിക്കുന്ന ഓഡിറ്റ് റിപ്പോർട്ട്

  സമർപ്പിക്കാതിരിക്കൽ, സാമ്പത്തിക ഇടപാടുകളുടെ സ്റ്റേറ്റ്മെന്റ് സമർപ്പിക്കുന്നതിലെ വീഴ്ച തുടങ്ങി ചില സാങ്കേതിക വീഴ്ചകളുടെ പിഴകൾ ഫീസായി മാറ്റാൻ നിർദേശിക്കുന്നു.

- ചില ഗുരുതര കുറ്റകൃത്യങ്ങളിൽ കർശന നിലപാട് നിലനിർത്തുന്നതിനൊപ്പം ആദായനികുതി നിയമത്തിന് കീഴിലെ ശിക്ഷാനടപടികൾ യുക്തിസഹമാക്കാൻ ഞാൻ നിർദേശിക്കുന്നു.

- അക്കൗണ്ട് ബുക്കുകളും രേഖകളും ഹാജരാക്കാത്തതും സാധനങ്ങളായോ സേവനങ്ങളായോ പ്രതിഫലം നൽകുന്നമ്പോൾ ടി.ഡി.എസ് നൽകേണ്ടി വരുന്ന സാഹചര്യവും കുറ്റവിമുക്തമാക്കുന്നു. കൂടാതെ ചെറിയ നിയമ ലംഘനങ്ങൾക്ക് പിഴ മാത്രം ഈടാക്കും.

- മറ്റ് ശിക്ഷാനടപടികൾ കുറ്റത്തിന്റെ ഗൗരവമനനുസരിച്ച് തരംതിരിക്കും. ഇവയ്ക്ക് ലളിതമായ തടവുശിക്ഷ മാത്രമാണുണ്ടാകുക. പരമാവധി തടവുശിക്ഷ രണ്ട് വർഷമായി കുറയ്ക്കുകയും ഇവ പിഴയായി മാറ്റാൻ കോടതികൾക്ക് അധികാരം നൽകുകയും ചെയ്യും.

- 20 ലക്ഷം രൂപയിൽ താഴെ ആകെ മൂല്യം വരുന്ന വിദേശ സ്ഥാവര ആസ്തികൾ വെളിപ്പെടുത്താത്തതിന് നിലവിൽ പിഴയില്ല. ഇവർക്ക് 2024 ഒക്ടോബർ 1 മുതൽ മുൻകാല പ്രാബല്യത്തോടെ നിയമനടപടികളിൽ നിന്ന് ഇളവ് നൽകാനും ഞാൻ നിർദേശിക്കുന്നു.

സഹകരണ സംഘങ്ങൾ

- സഹകരണ സംഘാംഗങ്ങൾ വളർത്തുകയോ ഉല്പാദിപ്പിക്കുകയോ ചെയ്യുന്ന പാൽ, എണ്ണക്കുരുക്കൾ, പഴങ്ങളും പച്ചക്കറികളും എന്നിവ വിതരണം ചെയ്യുന്ന പ്രാഥമിക സഹകരണ സംഘങ്ങൾക്ക് നിലവിൽ നികുതി ഇളവുണ്ട്. അംഗങ്ങൾ ഉല്പാദിപ്പിക്കുന്ന കാലിത്തീറ്റ, പരുത്തിക്കുരു എന്നിവയുടെ വിതരണം കൂടി ഈ ഇളവിൽ ഉൾപ്പെടുത്താൻ ഞാൻ നിർദേശിക്കുന്നു.

- സഹകരണ സംഘങ്ങൾ തമ്മിലെ ലാഭവിഹിത വരുമാനം പുതിയ നികുതി വ്യവസ്ഥ പ്രകാരം അംഗങ്ങൾക്കിടയിൽ വിതരണം ചെയ്യുന്ന പരിധി വരെ നികുതി ഇളവിന് അർഹമാക്കാൻ ഞാൻ നിർദേശിക്കുന്നു.

- കൂടാതെ വിജ്ഞാപനം ചെയ്യപ്പെട്ട ദേശീയ സഹകരണ ഫെഡറേഷനുകൾക്ക് 2026 ജനുവരി 31 വരെ കമ്പനികളിൽ നടത്തിയ നിക്ഷേപങ്ങളിൽ നിന്ന് ലഭിക്കുന്ന ലാഭവിഹിതത്തിന് 3 വർഷത്തേക്ക് നികുതി ഒഴിവാക്കാൻ ഞാൻ നിർദേശിക്കുന്നു. ഈ ലാഭവിഹിതം അംഗങ്ങളായ സഹകരണ സംഘങ്ങൾക്ക് വീണ്ടും വിതരണം ചെയ്താൽ മാത്രമേ ഇളവ് അനുവദിക്കൂ.
-

ഇന്ത്യയുടെ വളർച്ചാ യന്ത്രമായ ഐടി മേഖലയ്ക്ക് പിന്തുണ

- സോഫ്റ്റ്‌വെയർ വികസന സേവനങ്ങൾ, ഐടി അധിഷ്ഠിത സേവനങ്ങൾ, വിജ്ഞാനാധിഷ്ഠിത പ്രക്രിയകളുടെ പുറംകരാർ സേവനങ്ങൾ, സോഫ്റ്റ്‌വെയർ വികസനവുമായി ബന്ധപ്പെട്ട് കരാർ അടിസ്ഥാനത്തിലുള്ള ഗവേഷണ വികസന സേവനങ്ങൾ എന്നിവയിൽ ഇന്ത്യ ആഗോള നേതൃത്വം വഹിക്കുന്നു. ഈ വ്യാപാര മേഖലകളെല്ലാം പരസ്പരം വളരെയധികം ബന്ധപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. ഇത്തരം സേവനങ്ങളെയെല്ലാം 'വിവരസാങ്കേതിക സേവനങ്ങൾ' എന്ന ഒരൊറ്റ വിഭാഗത്തിന് കീഴിൽ കൊണ്ടുവരാൻ ഞാൻ നിർദേശിക്കുന്നു. ഇവയ്ക്കെല്ലാം കൂടി 15.5 ശതമാനം എന്ന ഏകീകൃത 'സേഫ് ഹാർബർ പരിധി' ബാധകമായിരിക്കും.
- ഐടി സേവനങ്ങൾക്ക് നികുതി 'സേഫ് ഹാർബർ' ഇളവുമായി ബന്ധപ്പെട്ട ആനുകൂല്യം ലഭിക്കുന്നതിനുള്ള വിറ്റുവരവിന്റെ പരിധി 300 കോടി രൂപയിൽ നിന്ന് 2,000 കോടി രൂപയായി ഗണ്യമായി വർധിപ്പിക്കുന്നു.
- ഐടി കമ്പനികൾളുടെ 'സേഫ് ഹാർബർ' അനുമതി ഇനി മുതൽ പൂർണമായി കമ്പ്യൂട്ടർ അധിഷ്ഠിത സംവിധാനത്തിലൂടെ സ്വയമേവ ലഭ്യമാകും. ഇതിനായി നികുതി ഉദ്യോഗസ്ഥർ അപേക്ഷ പരിശോധിക്കേണ്ട ആവശ്യമില്ല. ഒരു ഐടി കമ്പനി ഒരിക്കൽ ഈ ആനുകൂല്യത്തിനായി അപേക്ഷിച്ചാൽ അവർക്ക് വേണമെങ്കിൽ തുടർച്ചയായി 5 വർഷം വരെ ഇതേ ആനുകൂല്യം നേടുന്നത് തുടരാം.
- 'മുൻകൂർ വില നിർണയ കരാർ' പൂർത്തീകരിക്കാനാഗ്രഹിക്കുന്ന ഐടി കമ്പനികൾ 'ഏകപക്ഷീയ മുൻകൂർ വില നിർണയ കരാർ നടപടി ക്രമം' വേഗത്തിലാക്കാനും 2 വർഷത്തിനകം പൂർത്തിയാക്കാനും ഞാൻ നിർദേശിക്കുന്നു. നികുതിദായകൻ അപേക്ഷിക്കുന്ന മുറയ്ക്ക് ഈ 2 വർഷ കാലാവധി 6 മാസം കൂടി നീട്ടി നൽകാവുന്നതാണ്.
- മുൻകൂർ വില നിർണയ കരാറിലേർപ്പെടുന്ന സ്ഥാപനത്തിന് ലഭ്യമായ 'പരിഷ്ക്കരിച്ച റിട്ടേൺ' സൗകര്യം ആ സ്ഥാപനവുമായി ബന്ധപ്പെട്ട മറ്റ് കമ്പനികൾക്കും ലഭ്യമാക്കാൻ ഞാൻ നിർദേശിക്കുന്നു.

ആഗോള വ്യാപാരവും നിക്ഷേപവും ആകർഷിക്കൽ

- ഡാറ്റാ സെന്ററുകൾക്ക് നിർണായക അടിസ്ഥാന സൗകര്യങ്ങൾ ഒരുക്കേണ്ടതിന്റെയും നിക്ഷേപം വർധിപ്പിക്കേണ്ടതിന്റെയും ആവശ്യകത മുൻനിർത്തി രാജ്യത്തെ ഡാറ്റാ സെന്റർ സേവനങ്ങൾ ഉപയോഗിച്ച് ആഗോളതലത്തിൽ ക്ലൗഡ് സേവനങ്ങൾ നൽകുന്ന ഏതൊരു വിദേശ കമ്പനിയ്ക്കും 2047 വരെ 'നികുതി അവധി' നൽകാൻ ഞാൻ നിർദേശിക്കുന്നു. എങ്കിലും ഇത്തരം കമ്പനികൾ ഇന്ത്യൻ

  ഉപഭോക്താക്കൾക്ക് സേവനം നൽകുന്നത് ഇന്ത്യൻ പുനർവില്പന സ്ഥാപനം വഴിയായിരിക്കണം.

- ഇന്ത്യയിൽ നിന്ന് ഡാറ്റാ സെന്റർ സേവനങ്ങൾ നൽകുന്ന കമ്പനി ഒരു അനുബന്ധ സ്ഥാപനമാണെങ്കിൽ ചെലവിന്റെ 15 ശതമാനം എന്ന 'സേഫ് ഹാർബർ' ആനുകൂല്യം നൽകാനും ഞാൻ നിർദേശിക്കുന്നു.

- ഇലക്ട്രോണിക്സ് നിർമാണത്തിന് ആവശ്യമായ സാധനങ്ങൾ കൃത്യസമയത്ത് ലഭ്യമാക്കുന്നതിന് വിദേശികൾക്ക് ഇന്ത്യയിലെ 'കസ്റ്റംസ് നിരീക്ഷണത്തിലുള്ള സംഭരണകേന്ദ്രങ്ങളിൽ സാധനങ്ങൾ സൂക്ഷിക്കുന്നതിന് സർക്കാർ പ്രത്യേക നികുതി ഇളവ് നൽകുന്നു. ഇവരുടെ ലാഭവിഹിതം ബിൽ തുകയുടെ വെറും 2 ശതമാനമായി നിശ്ചയിച്ചു. ഇതുവഴി അവർ അടയ്ക്കേണ്ടി വരുന്ന നികുതി ഏകദേശം 0.7 ശതമാനം മാത്രമായിരിക്കും. ഇത് മറ്റ് രാജ്യങ്ങളെ അപേക്ഷിച്ച് തീരെ കുറവാണ്.

- ഇന്ത്യയിൽ കൂലി അടിസ്ഥാനത്തിലുള്ള ഉല്പാദനം പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കുന്നതിന് ഒരു ബോണ്ടഡ് സോണിലെ ഉല്പാദകന് മൂലധന വസ്തുക്കളോ മറ്റ് യന്ത്രസാമഗ്രികളോ നൽകുന്ന ഏതൊരു പ്രവാസിക്കും 5 വർഷത്തേക്ക് ആദായനികുതിയിൽ നിന്ന് ഇളവ് നൽകാൻ ഞാൻ നിർദേശിക്കുന്നു.

- ആഗോള പ്രതിഭകളെ ദീർഘകാലം ഇന്ത്യയിൽ ജോലി ചെയ്യാൻ പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കുന്നതിന് വിജ്ഞാപനം ചെയ്ത പദ്ധതികൾക്ക് കീഴിൽ 5 വർഷം വരെ ഇന്ത്യയിൽ താമസിക്കുന്ന വിദേശ വിദഗ്ദരുടെ വിദേശ വരുമാനത്തിന് (ഇന്ത്യയിൽ നിന്ന് ലഭിക്കാത്തത്) നികുതി ഇളവ് നൽകാൻ ഞാൻ നിർദേശിക്കുന്നു.

- അനുമാന അടിസ്ഥാനത്തിലുള്ള നികുതി രീതിയിൽ നികുതി അടയ്ക്കുന്ന എല്ലാ പ്രവാസികളെയും കുറഞ്ഞ ബദൽ നികുതിയിൽനിന്ന് ഒഴിവാക്കാനും ഞാൻ നിർദേശിക്കുന്നു.

-

നികുതി ഭരണം

1. ഇന്ത്യൻ അക്കൗണ്ടിംഗ് സ്റ്റാൻഡേർഡ്സിൽ (IndAS) തന്നെ ഇൻകം കമ്പ്യൂട്ടേഷൻ ആൻഡ് ഡിസ്ക്ലോഷർ സ്റ്റാൻഡേർഡ്സിന്റെ (ഐസിഡിഎസ്) ആവശ്യകതകൾ ഉൾപ്പെടുത്തുന്നതിനായി കോർപ്പറേറ്റ് കാര്യമന്ത്രാലയ

ത്തിന്റെയും സെൻട്രൽ ബോർഡ് ഓഫ് ഡയറക്ട് ടാക്സസിന്റെയും ഒരു സംയുക്ത സമിതി രൂപീകരിക്കാൻ ഞാൻ നിർദ്ദേശിക്കുന്നു. 2027-28 നികുതി വർഷം മുതൽ ഐസിഡിഎസിനെ അടിസ്ഥാനമാക്കിയുള്ള പ്രത്യേക അക്കൗണ്ടിംഗ് ആവശ്യകത ഒഴിവാക്കും.

2. ആഭ്യന്തര തലത്തിലെ അക്കൗണ്ടിംഗ്, ഉപദേശക സ്ഥാപനങ്ങളെ ആഗോള നേതൃനിരയിൽ എത്തിക്കുക എന്ന പ്രധാനമന്ത്രി മോദിയുടെ കാഴ്ചപ്പാടിനെ

പിന്തുണയ്ക്കുന്നതിന്, സംരക്ഷിത പരിധി ചട്ടങ്ങളുടെ ആവശ്യങ്ങൾക്കായി അക്കൗണ്ടന്റിന്റെ നിർവചനം യുക്തിസഹമാക്കാൻ ഞാൻ നിർദ്ദേശിക്കുന്നു.

മറ്റ് നികുതി നിർദ്ദേശങ്ങൾ

3. ബൈബാക്ക് രീതി, പ്രൊമോട്ടർമാർ അനുചിതമായി ഉപയോഗിക്കുന്നത് പരിഹരിക്കുന്നതിനാണ് ബൈബാക്കിന്റെ നികുതിയിൽ മാറ്റം വരുത്തിയത്. ന്യൂനപക്ഷ ഓഹരി ഉടമകളുടെ താൽപ്പര്യാർത്ഥം, എല്ലാത്തരം ഓഹരി ഉടമകൾക്കും മൂലധന നേട്ടമായി ബൈബാക്ക് നികുതി ചുമത്താൻ ഞാൻ നിർദ്ദേശിക്കുന്നു. എന്നാൽ, നികുതി വ്യവഹാരത്തിന്റെ ദുരുപയോഗം തടയുന്നതിന്, പ്രൊമോട്ടർമാർ ഒരു അധിക ബൈബാക്ക് നികുതി നൽകേണ്ടതുണ്ട്. ഇത് കോർപ്പറേറ്റ് പ്രൊമോട്ടർമാർക്ക് ആകെ 22 ശതമാനം നികുതിയാക്കും. കോർപ്പറേറ്റ് ഇതര പ്രൊമോട്ടർമാർക്ക് ആകെ നികുതി 30 ശതമാനമായിരിക്കും.

4. മദ്യം, സ്ക്രാപ്പ്, ധാതുക്കൾ തുടങ്ങിയ പ്രത്യേക വസ്തുക്കളുടെ വിൽപ്പനക്കാർക്കുള്ള ടിസിഎസ് നിരക്ക് 2 ശതമാനമായി കുറയ്ക്കും. ബീഡി ഇലകളുടെ നിരക്ക് 5 ശതമാനത്തിൽ നിന്ന് 2 ശതമാനമായി കുറയ്ക്കും.

5. ഫ്യൂച്ചേഴ്സിലെ എസ്ടിടി നിലവിലുള്ള 0.02 ശതമാനത്തിൽ നിന്ന് 0.05 ശതമാനമായി ഉയർത്താൻ ഞാൻ നിർദ്ദേശിക്കുന്നു. ഓപ്ഷൻ പ്രീമിയത്തിന്റെയും ഓപ്ഷൻ നിർവഹണത്തിന്റെയും എസ്ടിടി നിലവിലുള്ള യഥാക്രമം 0.1 ശതമാനം, 0.125 ശതമാനം എന്ന നിരക്കിൽ നിന്ന് 0.15 ശതമാനമായി ഉയർത്താൻ നിർദ്ദേശിക്കുന്നു.

6. കിഴിവുകളുടെയും ഇളവുകളുടെയും അവകാശവാദത്തിന് പകരം ബിസിനസിൽ ഉൽപ്പാദനപരമായി ശ്രദ്ധ കേന്ദ്രീകരിക്കാൻ കഴിയുന്ന തരത്തിൽ കുറഞ്ഞ നികുതി നിരക്കുള്ള ഒരു ലളിതമായ ഭരണം നൽകിക്കൊണ്ട് 2019 ൽ കോർപ്പറേറ്റുകൾക്കുള്ള നികുതി സംവിധാനം ഞങ്ങൾ പരിഷ്കരിച്ചിരുന്നു

7. പുതിയ ഭരണക്രമത്തിലേക്ക് മാറാൻ കമ്പനികളെ പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കുന്നതിനായി, പുതിയ ഭരണക്രമത്തിലേക്ക് മാറുന്ന കമ്പനികൾക്ക് മാത്രം MAT ക്രെഡിറ്റിന്റെ സെറ്റ്-ഓഫ് അനുവദിക്കാൻ നിർദ്ദേശിക്കുന്നു. ലഭ്യമായ MAT വായ്പ ഉപയോഗിച്ച്, പുതിയ നികുതിക്രമത്തിലെ നികുതി ബാധ്യതയുടെ 1/4 പരിധി വരെ സെറ്റ്-ഓഫ് അനുവദിക്കാൻ നിർദ്ദേശിക്കുന്നു.

8. MAT അന്തിമ നികുതിയാക്കാൻ നിർദ്ദേശിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. അതിനാൽ, 2026 ഏപ്രിൽ 1 മുതൽ കൂടുതൽ വായ്പാസമാഹരണം ഉണ്ടാകില്ല. ഈ മാറ്റത്തിന് അനുസൃതമായി, അന്തിമ നികുതി നിരക്ക് നിലവിലുള്ള 15 ശതമാനം MAT നിരക്കിൽ നിന്ന് 14 ശതമാനമായി കുറയ്ക്കുന്നു. നികുതിദായകരുടെ, 2026 മാർച്ച് 31 വരെ സമാഹരിച്ച MAT ക്രെഡിറ്റ്, മുകളിൽ പറഞ്ഞതുപോലെ സെറ്റ്-ഓഫിനായി അവർക്ക് തുടർന്നും ലഭ്യമാകും.

പരോക്ഷ നികുതികൾ

9. പരോക്ഷ നികുതികളുമായി ബന്ധപ്പെട്ട നിർദ്ദേശങ്ങൾ ഞാൻ ഇനി പരിഗണിക്കുന്നു. കസ്റ്റംസ്, സെൻട്രൽ എക്സൈസ് എന്നിവയ്ക്കുള്ള എന്റെ നിർദ്ദേശങ്ങൾ - താരിഫ് ഘടന കൂടുതൽ ലളിതമാക്കുക, ആഭ്യന്തര ഉൽപ്പാദനത്തെ പിന്തുണയ്ക്കുക, കയറ്റുമതി മത്സരക്ഷമത പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കുക, തീരുവയിലെ വിപരീതഘടന ശരിയാക്കുക എന്നിവയാണ് ലക്ഷ്യമിടുന്നത്.

ഇളവുകളുടെയും താരിഫ് ലളിതവൽക്കരണത്തിന്റെയും അവലോകനം

10. ദീർഘകാലമായി തുടരുന്ന കസ്റ്റംസ് തീരുവ ഇളവുകൾ ഒഴിവാക്കുന്നതിന്, ഇന്ത്യയിൽ നിർമ്മിക്കുന്നതോ ഇറക്കുമതി നാമമാത്രമോ ആയ ഇനങ്ങളുടെ ചില ഇളവുകൾ നീക്കം ചെയ്യാൻ ഞാൻ നിർദ്ദേശിക്കുന്നു. അതുപോലെ, ഒരു പ്രത്യേക ഇനത്തിന് ബാധകമായ തീരുവ നിരക്ക് നിശ്ചയിക്കുന്നതിനുള്ള പ്രക്രിയ കൂടുതൽ ലളിതമാക്കുന്നതിന്, വിവിധ കസ്റ്റംസ് വിജ്ഞാപനങ്ങളിൽ ചില ഫലപ്രദമായ നിരക്കുകൾ താരിഫ് ഷെഡ്യൂളിൽ തന്നെ ഉൾപ്പെടുത്താൻ ഞാൻ നിർദ്ദേശിക്കുന്നു.

11. മേഖലാടിസ്ഥാനത്തിലുള്ള നിർദ്ദേശങ്ങൾ ഞാൻ ഇനി പറയുന്നു

സമുദ്രോത്പന്നങ്ങൾ, തുകൽ, തുണിത്തരങ്ങൾ എന്നിവയുടെ കയറ്റുമതി പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കൽ

12. സമുദ്രോത്പന്നങ്ങൾ കയറ്റുമതി ചെയ്യുന്നതിന് ഉപയോഗിക്കുന്ന നിർദ്ദിഷ്ട വസ്തുക്കളുടെ തീരുവ രഹിത ഇറക്കുമതിയുടെ പരിധി, മുൻ വർഷത്തെ കയറ്റുമതി വിറ്റുവരവിന്റെ എഫ്ഒബി മൂല്യത്തിന്റെ നിലവിലെ ഒരു ശതമാനത്തിൽ നിന്ന് 3 ശതമാനമായി ഉയർത്താൻ ഞാൻ നിർദ്ദേശിക്കുന്നു.

13. തുകൽ അല്ലെങ്കിൽ സിന്തറ്റിക് പാദരക്ഷകളുടെ കയറ്റുമതിക്ക് നിലവിൽ ലഭ്യമായ നിർദ്ദിഷ്ട വസ്തുക്കളുടെ തീരുവ രഹിത ഇറക്കുമതി ഷൂ അപ്പറുകളുടെ കയറ്റുമതിക്ക് അനുവദിക്കാനും ഞാൻ നിർദ്ദേശിക്കുന്നു.

14. തുകൽ അല്ലെങ്കിൽ തുണിത്തരങ്ങൾ, തുകൽ അല്ലെങ്കിൽ സിന്തറ്റിക് പാദരക്ഷകൾ, മറ്റ് തുകൽ ഉൽപ്പന്നങ്ങൾ എന്നിവയുടെ കയറ്റുമതിക്കാർക്ക് അന്തിമ ഉൽപ്പന്നത്തിന്റെ കയറ്റുമതിക്കുള്ള സമയം നിലവിലുള്ള 6 മാസത്തിൽ നിന്ന് ഒരു വർഷമായി നീട്ടാൻ ഞാൻ നിർദ്ദേശിക്കുന്നു.

ഊർജ്ജ പരിവർത്തനവും സുരക്ഷയും

15. ബാറ്ററികൾക്കുള്ള ലിഥിയം-അയൺ സെല്ലുകൾ നിർമ്മിക്കാൻ ഉപയോഗിക്കുന്ന പ്രധാന വസ്തുക്കൾക്ക് നൽകിയിട്ടുള്ള അടിസ്ഥാന കസ്റ്റംസ് തീരുവ ഇളവ്, ബാറ്ററി ഊർജ്ജ സംഭരണ സംവിധാനങ്ങൾക്കുള്ള ലിഥിയം-അയൺ സെല്ലുകൾ നിർമ്മിക്കാൻ ഉപയോഗിക്കുന്നവയിലേക്കും നീട്ടാൻ ഞാൻ നിർദ്ദേശിക്കുന്നു.

16. സോളാർ ഗ്ലാസ് നിർമ്മാണത്തിനായി സോഡിയം ആന്റിമോണേറ്റ് ഇറക്കുമതി ചെയ്യുമ്പോൾ അടിസ്ഥാന കസ്റ്റംസ് തീരുവ ഒഴിവാക്കാൻ ഞാൻ നിർദ്ദേശിക്കുന്നു.

ആണവോർജ്ജം

17. ആണവോർജ്ജ പദ്ധതികൾക്ക് ആവശ്യമായ വസ്തുക്കളുടെ ഇറക്കുമതിക്ക് നിലവിലുള്ള അടിസ്ഥാന കസ്റ്റംസ് തീരുവ ഇളവ് 2035 വരെ നീട്ടാനും എല്ലാ ആണവ നിലയങ്ങളിലേക്കും അവയുടെ ശേഷി പരിഗണിക്കാതെ ഇത് വ്യാപിപ്പിക്കാനും ഞാൻ നിർദ്ദേശിക്കുന്നു.

നിർണായക ധാതുക്കൾ

18. ഇന്ത്യയിൽ നിർണായക ധാതുക്കളുടെ സംസ്കരണത്തിന് ആവശ്യമായ മൂലധന വസ്തുക്കളുടെ ഇറക്കുമതിക്ക് അടിസ്ഥാന കസ്റ്റംസ് തീരുവ ഇളവ് നൽകാൻ നിർദ്ദേശിക്കുന്നു.

ബയോഗ്യാസ് മിശ്രിത സിഎൻജി

19. ബയോഗ്യാസ് മിശ്രിത സിഎൻജിക്ക് നൽകേണ്ട കേന്ദ്ര എക്സൈസ് തീരുവ കണക്കാക്കുമ്പോൾ ബയോഗ്യാസിന്റെ മുഴുവൻ മൂല്യത്തുകയും ഒഴിവാക്കാൻ ഞാൻ നിർദ്ദേശിക്കുന്നു.

സിവിൽ, പ്രതിരോധ വ്യോമയാനം

20. സിവിലിയൻ, പരിശീലന, മറ്റ് വിമാനങ്ങളുടെ നിർമ്മാണത്തിന് ആവശ്യമായ ഘടകങ്ങളുടെയും ഭാഗങ്ങളുടെയും അടിസ്ഥാന കസ്റ്റംസ് തീരുവ ഒഴിവാക്കാൻ ഞാൻ നിർദ്ദേശിക്കുന്നു.

21. പ്രതിരോധ മേഖലയിലെ യൂണിറ്റുകളുടെ അറ്റകുറ്റപ്പണികൾ, അല്ലെങ്കിൽ ഓവർഹോൾ ആവശ്യകതകൾക്കായി വിമാന ഭാഗങ്ങളുടെ നിർമ്മാണത്തിനായി ഇറക്കുമതി ചെയ്യുന്ന അസംസ്കൃത വസ്തുക്കളുടെ അടിസ്ഥാന കസ്റ്റംസ് തീരുവ ഒഴിവാക്കാൻ നിർദ്ദേശിക്കുന്നു.

ഇലക്ട്രോണിക്സ്

22. ഉപഭോക്തൃ ഇലക്ട്രോണിക്സ് മേഖലയിൽ മൂല്യവർദ്ധന പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കുന്നതിന് , മൈക്രോവേവ് ഓവനുകളുടെ നിർമ്മാണത്തിൽ ഉപയോഗിക്കുന്ന നിർദ്ദിഷ്ട ഭാഗങ്ങളുടെ അടിസ്ഥാന കസ്റ്റംസ് തീരുവ ഒഴിവാക്കാൻ ഞാൻ നിർദ്ദേശിക്കുന്നു.

പ്രത്യേക സാമ്പത്തിക മേഖല

23. ആഗോള വ്യാപാര തടസ്സങ്ങൾ കാരണം പ്രത്യേക സാമ്പത്തിക മേഖലകളിലെ ഉൽപാദന യൂണിറ്റുകളുടെ ശേഷി വിനിയോഗവുമായി ബന്ധപ്പെട്ട ആശങ്കകൾ പരിഹരിക്കുന്നതിന്, പ്രത്യേക ഒറ്റത്തവണ നടപടി എന്ന നിലയിൽ, പ്രത്യേക സാമ്പത്തിക മേഖലകളിലെ അർഹരായ ഉൽപാദന യൂണിറ്റുകൾക്ക് ആഭ്യന്തര താരിഫ് മേഖലകളിലെ (ഡിടിഎ) വിൽപനക്ക് തീരുവ നിരക്കിൽ ഇളവ് അനുവദിക്കുന്നതിന് ഞാൻ നിർദ്ദേശിക്കുന്നു. അത്തരം വിൽപനകളുടെ അളവ് അവയുടെ കയറ്റുമതിയുടെ നിശ്ചിത അനുപാതമായി പരിമിതപ്പെടുത്തും. ഡിടിഎയിൽ പ്രവർത്തിക്കുന്ന യൂണിറ്റുകൾക്ക് തുല്യമായ അവസരം ഉറപ്പാക്കുന്നതിനൊപ്പം ഈ നടപടികൾ പ്രാബല്യത്തിൽ വരുത്തുന്നതിന് ആവശ്യമായ നിയന്ത്രണ ചട്ടക്കൂടിൽ മാറ്റങ്ങൾ വരുത്തും.

ജീവിതം സുഗമമാക്കൽ

24. വ്യക്തിഗത ഉപയോഗത്തിനായി ഇറക്കുമതി ചെയ്യുന്ന സാധനങ്ങൾക്കുള്ള കസ്റ്റംസ് തീരുവയുടെ ഘടന യുക്തിസഹമാക്കുന്നതിന്, വ്യക്തിഗത ഉപയോഗത്തിനായി ഇറക്കുമതി ചെയ്യുന്ന എല്ലാ തീരുവ ചുമത്താവുന്ന വസ്തുക്കളുടെയും താരിഫ് നിരക്ക് 20 ശതമാനത്തിൽ നിന്ന് 10 ശതമാനമായി കുറയ്ക്കാൻ ഞാൻ നിർദ്ദേശിക്കുന്നു.

25. രോഗികൾക്ക്, പ്രത്യേകിച്ച് ക്യാൻസർ രോഗികൾക്ക് ആശ്വാസം നൽകുന്നതിന്, 17 മരുന്നുകളുടെ/ ഔഷധങ്ങളുടെ അടിസ്ഥാന കസ്റ്റംസ് തീരുവ ഒഴിവാക്കാൻ ഞാൻ നിർദ്ദേശിക്കുന്നു.

26. ചികിത്സയ്ക്കായി ഉപയോഗിക്കുന്ന മരുന്നുകൾ, ഔഷധക്കൂട്ടുകൾ, മെഡിക്കൽ ആവശ്യങ്ങൾക്കുള്ള പ്രത്യേക ഭക്ഷണവസ്തുക്കൾ (FSMP) എന്നിവയുടെ വ്യക്തിഗത ഇറക്കുമതിയ്ക്ക് ഇറക്കുമതി തീരുവ ഒഴിവാക്കുന്നു. ഇതിലേക്കായി 7 അപൂർവ രോഗങ്ങൾ കൂടി ചേർക്കാൻ ഞാൻ നിർദ്ദേശിക്കുന്നു.

കസ്റ്റംസ് പ്രക്രിയ

27. 'വികസിത് ഭാരത്' എന്നതിലേക്കുള്ള നമ്മുടെ അഭിലാഷത്തിനും യാത്രയ്ക്കും അനുസൃതമായി, ആഗോള വ്യാപാരത്തിൽ ഇന്ത്യയുടെ പങ്കും വിഹിതവും ഒരു വലിയ കുതിച്ചുചാട്ടത്തിന് ഒരുങ്ങിയിരിക്കുന്നു. ഇക്കാര്യത്തിൽ, ചരക്കുകളുടെ സുഗമവും വേഗത്തിലുള്ളതുമായ നീക്കത്തിനും കൂടുതൽ ഉറപ്പുള്ള വ്യാപാരത്തിനുമായി കസ്റ്റം പ്രക്രിയകളിലെ ഇടപെടൽ കുറയ്ക്കുന്നതിന് ഞാൻ നിരവധി നടപടികൾ നിർദ്ദേശിക്കുന്നു.

വിശ്വാസത്തിൽ അധിഷ്ഠിതമായ സംവിധാനങ്ങൾ

1. ടയർ 2, ടയർ 3 വിഭാഗങ്ങളിൽപ്പെട്ട അംഗീകൃത സാമ്പത്തിക ഓപ്പറേറ്റർമാർക്ക് (AEO-മാർ) നികുതി അടയ്ക്കാനുള്ള സാവകാശം 15 ദിവസത്തിൽ നിന്ന് 30 ദിവസമായി ഉയർത്താൻ ഞാൻ നിർദ്ദേശിക്കുന്നു.

2. അർഹരായ ഉത്പാദകർക്കും ഇറക്കുമതിക്കാർക്കും ഇതേ നികുതി സാവകാശ ആനുകൂല്യം നല്കാൻ ഞാൻ നിർദ്ദേശിക്കുന്നു. നിശ്ചിത സമയത്തിനുള്ളിൽ പൂർണ്ണമായ ടയർ 3-AEO ആയി അംഗീകാരം നേടാൻ ഇത് അവർക്ക് പ്രോത്സാഹനമേകും.

3. വ്യാപാര രംഗത്ത് കൂടുതൽ വ്യക്തത ഉറപ്പാക്കാനും മെച്ചപ്പെട്ട ബിസിനസ്സ് ആസൂത്രണത്തിനുമായി, കസ്റ്റംസിന് ബാധകമായ അഡ്വാൻസ് റൂളിംഗിൻ്റെ കാലാവധി നിലവിലെ 3 വർഷത്തിൽ നിന്ന് 5 വർഷമായി ഉയർത്താൻ ഞാൻ നിർദ്ദേശിക്കുന്നു.

4. സർക്കാരിൻ്റെ സംയോജിത സമീപനത്തിൻ്റെ ഭാഗമായി, കാർഗോ ക്ലിയറൻസിൽ മുൻഗണന ലഭിക്കുന്നതിനായി AEO അംഗീകാരം പ്രയോജനപ്പെടുത്താൻ സർക്കാർ ഏജൻസികളെ പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കും.

5. വിശ്വസനീയമായ ദീർഘകാല വിതരണ ശൃംഖലകളുള്ള സ്ഥിരം ഇറക്കുമതിക്കാരെ റിസ്ക് മാനേജ്മെൻ്റ് സിസ്റ്റത്തിൽ തിരിച്ചറിയുകയും അതുവഴി അവരുടെ കാർഗോ ഓരോ തവണയും പരിശോധിക്കേണ്ട സാഹചര്യം ഒഴിവാക്കുകയും ചെയ്യും. ഇലക്ട്രോണിക് സീലിംഗ് ഉപയോഗിക്കുന്ന കയറ്റുമതി കാർഗോയ്ക്ക് ഫാക്ടറി പരിസരം മുതൽ കപ്പൽ

വരെ തടസ്സമില്ലാത്ത ക്ലിയറൻസ് സൗകര്യം നല്കും.

6. പ്രത്യേക നിബന്ധനകൾ ആവശ്യമില്ലാത്ത സാധനങ്ങൾ ഇറക്കുമതി ചെയ്യുമ്പോൾ, വിശ്വസനീയരായ ഇറക്കുമതിക്കാർ ബിൽ ഓഫ് എൻട്രി ഫയൽ ചെയ്യുന്നതും സാധനങ്ങൾ എത്തുന്നതും കസ്റ്റംസിനെ സ്വയമേവ അറിയിക്കും. ഇത് സാധനങ്ങൾ എത്തിച്ചേർന്ന ഉടൻ തന്നെ പുറത്തിറക്കാൻ സഹായിക്കും.

7. കസ്റ്റംസ് വെയർഹൗസിംഗ് ചട്ടക്കൂട് സെൽഫ് ഡിക്ലറേഷൻ, ഇലക്ട്രോണിക് ട്രാക്കിംഗ്, റിസ്ക് അധിഷ്ഠിത ഓഡിറ്റ് എന്നിവ ഉൾപ്പെടുത്തി വെയർഹൗസ് ഓപ്പറേറ്റർ-കേന്ദ്രീകൃത സംവിധാനമാക്കി മാറ്റും. നിലവിലെ ഉദ്യോഗസ്ഥ കേന്ദ്രീകൃതമായ അംഗീകാര സംവിധാനത്തിന് പകരം ഈ പരിഷ്കാരങ്ങൾ വരുന്നതോടെ ഇടപാടുകളിലെ കാലതാമസവും ചെലവും കുറയും.

ബിസിനസ്സ് ചെയ്യുന്നത് എളുപ്പമാക്കൽ

8. വിവിധ സർക്കാർ ഏജൻസികളിൽ നിന്ന് കാർഗോ ക്ലിയറൻസിനായി വേണ്ട അംഗീകാരങ്ങൾ ഈ സാമ്പത്തിക വർഷാവസാനത്തോടെ പരസ്പരബന്ധിതമായ ഒരൊറ്റ ഡിജിറ്റൽ വിൻഡോയിലൂടെ ലഭ്യമാക്കും. തടഞ്ഞുവെയ്ക്കപ്പെടുന്ന കാർഗോകളിൽ 70 ശതമാനത്തോളം വരുന്ന ഭക്ഷണം, മരുന്നുകൾ, സസ്യങ്ങൾ, മൃഗങ്ങൾ, വന്യജീവി ഉൽപ്പന്നങ്ങൾ എന്നിവയുടെ ക്ലിയറൻസ് നടപടികൾ 2026 ഏപ്രിൽ മുതൽ തന്നെ ഈ സംവിധാനത്തിൽ പ്രവർത്തനസജ്ജമാകും.

9 പ്രത്യേക നിബന്ധനകളൊന്നുമില്ലാത്ത സാധനങ്ങൾ ഇറക്കുമതി ചെയ്യുമ്പോൾ, ഇറക്കുമതിക്കാരൻ ഓൺലൈൻ രജിസ്ട്രേഷൻ പൂർത്തിയാക്കി നികുതി അടച്ചു കഴിഞ്ഞാൽ കസ്റ്റംസ് ഉടൻ തന്നെ ക്ലിയറൻസ് നല്കുന്നതാണ്.

10. എല്ലാ കസ്റ്റംസ് നടപടികൾക്കുമായി ഏകീകൃതവും വിപുലീകരിക്കാവുന്നതുമായ പ്ലാറ്റ്ഫോമായി കസ്റ്റംസ് ഇൻ്റഗ്രേറ്റഡ് സിസ്റ്റം (CIS) രണ്ട് വർഷത്തിനുള്ളിൽ നടപ്പിലാക്കും.

11. എല്ലാ പ്രധാന തുറമുഖങ്ങളിലും ഓരോ കണ്ടെയ്നറും സ്കാൻ ചെയ്യുക എന്ന ലക്ഷ്യത്തോടെ അത്യാധുനിക ഇമേജിംഗ്, എഐ സാങ്കേതികവിദ്യ എന്നിവ ഉപയോഗിച്ചുള്ള പരിശോധനാ സംവിധാനം ഘട്ടം ഘട്ടമായി വ്യാപിപ്പിക്കും.

പുതിയ കയറ്റുമതി അവസരങ്ങൾ

12. ഇന്ത്യൻ മത്സ്യത്തൊഴിലാളികൾക്ക് നമ്മുടെ സമുദ്രാതിർത്തികൾക്കപ്പുറത്തുള്ള സമുദ്ര വിഭവങ്ങളുടെ സാമ്പത്തിക നേട്ടം പൂർണ്ണമായി പ്രയോജനപ്പെടുത്തുന്നതിന് പിന്തുണ നല്കുന്നതിനായി താഴെപ്പറയുന്ന നടപടികൾ സ്വീകരിക്കും.

എ. എക്സ്ക്ലൂസീവ് ഇക്കണോമിക് സോണിലോ (EEZ) അന്താരാഷ്ട്ര സമുദ്രത്തിലോ ഇന്ത്യൻ മത്സ്യബന്ധന യാനങ്ങൾ നടത്തുന്ന മത്സ്യബന്ധനത്തിന് നികുതി ഒഴിവാക്കും.

ബി. ഇത്തരം മത്സ്യങ്ങൾ വിദേശ തുറമുഖങ്ങളിൽ ഇറക്കുന്നത് സാധനങ്ങളുടെ കയറ്റുമതിയായി പരിഗണിക്കും.

മത്സ്യബന്ധനം, ചരക്കുനീക്കം, കൈമാറ്റം എന്നിവയ്ക്കിടയിൽ ഈ ആനുകൂല്യങ്ങൾ ദുരുപയോഗം ചെയ്യുന്നത് തടയാൻ കർശനമായ സുരക്ഷാ സംവിധാനങ്ങൾ ഏർപ്പെടുത്തും.

13. ഇ-കൊമേഴ്സ് വഴി ആഗോള വിപണിയിലേക്ക് പ്രവേശിക്കാൻ ആഗ്രഹിക്കുന്ന ഇന്ത്യയിലെ ചെറുകിട സംരംഭകർ, കരകൗശല തൊഴിലാളികൾ, സ്റ്റാർട്ടപ്പുകൾ എന്നിവരെ പിന്തുണയ്ക്കുന്നതിനായി, കൊറിയർ വഴിയുള്ള കയറ്റുമതിക്ക് നിലവിലുള്ള ഒരു ചരക്കിന് പത്തുലക്ഷം രൂപ എന്ന മൂല്യപരിധി പൂർണ്ണമായും നീക്കം ചെയ്യുന്നതായി പ്രഖ്യാപിക്കുന്നതിൽ എനിക്ക് സന്തോഷമുണ്ട്. കൂടാതെ, നിരസിക്കപ്പെട്ടതോ തിരിച്ചുവന്നതോ ആയ ചരക്കുകൾ തിരിച്ചറിയുന്നതിനും അവ കൈകാര്യം ചെയ്യുന്നതിനുമായി സാങ്കേതികവിദ്യ ഫലപ്രദമായി ഉപയോഗിക്കും.

ജീവിത സൗകര്യം മെച്ചപ്പെടുത്തൽ

14. അന്താരാഷ്ട്ര യാത്രക്കാർ നേരിടുന്ന യഥാർത്ഥ ആശങ്കകൾ പരിഹരിക്കുന്നതിനായി, ബാഗേജ് ക്ലിയറൻസുമായി ബന്ധപ്പെട്ട വ്യവസ്ഥകൾ പരിഷ്കരിക്കാൻ ഞാൻ നിർദ്ദേശിക്കുന്നു. ഇന്നത്തെ യാത്രാ സാഹചര്യങ്ങൾ കണക്കിലെടുത്ത് നികുതിയില്ലാതെ കൊണ്ടുവരാവുന്ന സാധനങ്ങളുടെ

പരിധി വർദ്ധിപ്പിക്കുകയും, താൽക്കാലികമായി രാജ്യത്തേക്ക് കൊണ്ടുവരുന്നതോ പുറത്തേക്ക് കൊണ്ടുപോകുന്നതോ ആയ സാധനങ്ങളുടെ കാര്യത്തിൽ കൂടുതൽ വ്യക്തത വരുത്തുകയും ചെയ്യും.

15. അടയ്ക്കാനുള്ള കുടിശ്ശികയെല്ലാം അടച്ച് തർക്കങ്ങൾ പരിഹരിക്കാൻ ആഗ്രഹിക്കുന്ന സത്യസന്ധരായ നികുതിദായകരുണ്ട്. എന്നാൽ 'പിഴ' എന്ന വാക്കിനോടുള്ള വിമുഖത അവരെ ഇതിൽ നിന്ന് പിന്തിരിപ്പിക്കുന്നു.

അത്തരക്കാർക്ക് ഇനി മുതൽ പിഴയ്ക്ക് പകരം ഒരു നിശ്ചിത തുക അധികമായി നല്കിക്കൊണ്ട് കേസുകൾ അവസാനിപ്പിക്കാൻ സാധിക്കും.

ബഹുമാനപ്പെട്ട സ്പീക്കർ സാർ, ഇതോടുകൂടി ഞാൻ ഈ ബജറ്റ് സഭയുടെ പരിഗണനയ്ക്കായി സമർപ്പിക്കുന്നു.

ജയ് ഹിന്ദ്!

******